ใบรับรองวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน)

ปริญญา

หลักสูตรและการสอน | การศึกษา

สาขา | **ภาควิชา**

เรื่อง การพัฒนาสปิริตบีซีซี ด้วยทฤษฎีกระจ่างค่านิยม สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย

Application of Values Clarification Theory to Develop Spirit BCC for Grade 4 Primary Students at Bangkok Christian College

นามผู้วิจัย นางวรินธร ไชยกาล

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก .....

(อาจารย์ศุภฤกษ์ ทานาค, ศษ.ด.)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม .....

(รองศาสตราจารย์นาตยา ปิลันธนานนท์, Ph.D.)

หัวหน้าภาควิชา .....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สิทธิกร สุมาลี, ศษ.ด.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

.....

(รองศาสตราจารย์กัญจนา ธีระกุล, D.Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ ..... **เดือน** ..... **พ.ศ.** .....

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

การพัฒนาสปิริตบีซีซี ด้วยทฤษฎีกระจ่างค่านิยม สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย

Application of Values Clarification Theory to Develop Spirit BCC for Grade 4 Primary Students at Bangkok Christian College

โดย

นางวรินธร ไชยกาล

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน)
พ.ศ. 2557

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วรินธร ไชยกาล 2557: การพัฒนาสปิริตบีซีซี ด้วยทฤษฎีกระจ่างค่านิยม สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน) สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ภาควิชาการศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: อาจารย์สุภฤกษ์ ทานาค, ศษ.ด. 70 หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม ในด้านความจงรักภักดี (Loyalty) ความซื่อสัตย์สุจริต (Honesty) ความรับผิดชอบ (Responsibility) ความรักสามัคคี (Unity) โดยการใช้แบบฝึกกระจ่างค่านิยมที่สร้างขึ้นมา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/5 โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัยภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 50 คน จาก 1 ห้องเรียน โดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ชุดแบบฝึกกระจ่างค่านิยมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม จำนวน 4 ชุด และแบบทดสอบประเมินผลหลังเรียน ผู้วิจัยทำการทดลองใช้ชุดแบบฝึกกระจ่างค่านิยมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ในขณะทำการทดลองได้จดบันทึกข้อมูลสังเกตพฤติกรรมและอภิปรายร่วมกับนักเรียน หลังจากทดลองใช้ครบทั้งหมด 4 ชุด แล้วให้นักเรียนทำแบบทดสอบประเมินผลหลังเรียนนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าร้อยละ และคะแนนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากผลการวิจัยพบว่าส่วนของแบบฝึกในเรื่องความจงรักภักดี นักเรียนจะรักและเคารพในพระมหากษัตริย์ไทย บำเพ็ญประโยชน์ในสังคมเรื่องความซื่อสัตย์สุจริต แสดงให้เห็นว่า นักเรียนกระทำพฤติกรรมของความซื่อสัตย์มากและนำมาปฏิบัติประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันสม่ำเสมอและมีโอกาสก็ชักชวนเพื่อนด้วยเรื่องความรับผิดชอบ เมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรมความรับผิดชอบแล้วมีความสุขรับผิดชอบต่อการส่งงานทำอย่างสม่ำเสมอ มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองให้มีความรับผิดชอบมากขึ้นเรื่องความรักสามัคคี นักเรียนมีความสุขเมื่อทำงานร่วมกับเพื่อน ยอมรับฟังความคิดเห็นของคนส่วนมาก ส่วนของแบบทดสอบประเมินหลังเรียนค่าเฉลี่ยของคะแนนเมื่อแบ่งเป็นแต่ละด้านดังนี้ ด้านความจงรักภักดี ค่าเฉลี่ยคะแนนรวมของห้องได้ 4.40 มีคะแนนร้อยละ 88.00 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.86 ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ค่าเฉลี่ยคะแนนรวมของห้องได้ 4.78 มีคะแนนร้อยละ 95.60 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.68 ด้านความรับผิดชอบ ค่าเฉลี่ยคะแนนรวมของห้องได้ 4.42 มีคะแนนร้อยละ 88.40 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.67 ด้านความรักสามัคคี ค่าเฉลี่ยคะแนนรวมของห้องได้ 4.50 มีคะแนนร้อยละ 90.00 ซึ่งถือได้ว่าอยู่ในระดับที่น่าพอใจนักเรียนส่วนใหญ่มีสปิริตบีซีซี มีคุณธรรมจริยธรรมที่เด่นชัดและเหมาะสม

ผลของการสอนด้วยชุดแบบฝึกกระจ่างค่านิยมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม โดยใช้กระบวนการกระจ่างค่านิยมมีการอภิปรายร่วมกับนักเรียน และประเมินผลแบบทดสอบประเมินหลังเรียน พบว่า สามารถส่งเสริมให้นักเรียน ได้กระจ่างชัดในค่านิยมของตนเองยิ่งขึ้น เกิดความมั่นใจ เข้าใจและเห็นคุณค่า ในสิ่งที่ตนยึดถือและได้ตัดสินใจเลือกที่จะกระทำ ค่านิยมในคุณธรรม จริยธรรม ด้านสปิริตบีซีซีจึงมีการพัฒนาที่ดีขึ้น

_____ _____ ___ / ___ / ___

ลายมือชื่อนิสิต ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Varintorn Chaiyakarn 2014: Application of Values Clarification Theory to Develop Spirit BCC for Grade 4 Primary Students at Bangkok Christian College. Master of Education (Curriculum and Instruction), Major Field: Curriculum and Instruction, Department of Education. Thesis Advisor: Mr. Supareuk Tanak, Ph.D. 70 pages.

The purposes of this research were: to develop students to be ethical. Loyalty, Responsibility, Honesty, Unity. The value clarification exercises built.

The samples used in the study are students in Grade 4/5 students in Bangkok Christian College Semester 2 Academic Year 2556, 50 people from first class by Purposive sampling used in this research is a series of exercises to develop moral of 4 sets and test evaluation study. The researcher conducted a series of moral development , ethical practice. While the trial was taking notes from observation and discussion with students. After trial, a total of 4 sets and have them do a test evaluation study. The data was analyzed to determine the percentage, scores and standard deviations. The results showed that: Part of the training in loyalty. Students to love and respect the King of Thailand, social benefit. I honestly show that the behavior of honest students and put into practice on a daily basis consistently applied. And the opportunity was persuaded by friends. When students behave responsibly and be happy. Responsible for submitting invariably have to modify their own behavior to be more responsible. Unity, When students have enjoyed working with friends. Accept the opinions of the majority. The evaluation of the test after that. Loyalty, average score of 4.40 percent from 88.00 has a standard deviation of 0.86. Honesty, average score of 4.78 percent from 95.60 has a standard deviation of 0.68. Responsibility, average score of 4.42 percent from 88.40 has a standard deviation of 0.67. Unity, average score of 4.50 percent from 90.00 which is still good. Which is regarded as being in a satisfactory level . Most students with BCC Spirit. There are obvious ethical and appropriate.

The series of instructional practice moral development. The value clarification process had discussions with students. Assessment and evaluation of test results after learning that can encourage students. Be clear on your values even more. Confidence understand and appreciate, what they hold and have decided to act. Moral values in the spirit BCC has developed a better way.

_____ _____ ___ / ___ / ___

Student's signature Thesis Advisor's signature

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีเพราะได้รับความกรุณาเป็นอย่างสูงจาก ดร. ศุภฤกษ์ ทานาค ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความสนใจและเอาใจใส่เป็นอย่างดียิ่ง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. นาตยา ปิลันธนานนท์ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่กรุณาสละเวลาอันมีค่าในการให้คำปรึกษาและข้อแนะนำต่าง ๆ เป็นอย่างดี ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์เป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการ และคณะผู้บริหารโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย ที่กรุณาอนุญาตให้ได้มาศึกษาต่อในระดับปริญญาโท และสนับสนุนค่าธรรมเนียมการศึกษา

ขอขอบคุณ อาจารย์เพ็ญจันทร์ วัฒนมงคล อาจารย์นพคุณ อ่อนศิริ อาจารย์วิไลวรรณ อินทรีย์ อาจารย์รุ่งนภา ทวีเชื้อ และ อาจารย์ปรียนาท ปัญญาโฉม ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์แก่ผู้วิจัยในการเก็บข้อมูล และขอขอบใจนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/5 ปีการศึกษา 2556 ทุกคน ที่ได้ให้ความร่วมมือในการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดียิ่ง

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณนางทิพวัลย์ คงสำราญ ผู้ซึ่งเป็นมารดาอันเป็นที่รักยิ่งของผู้วิจัย รวมทั้ง นางรัชนีวรรณ เขียวขำแสง ผู้เป็นน้า พี่ชาย สามี และลูก ที่ให้กำลังใจในการทำงานวิจัยนี้ และสนับสนุนให้คำปรึกษาต่าง ๆ ตลอดมา รวมทั้งเพื่อน ๆ และน้องร่วมรุ่นทุกคน ที่คอยช่วงเหลือผู้วิจัยเป็นอย่างดี

คุณค่าทางวิชาการและคุณประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบคุณความดีแก่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ และคณาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัยตั้งแต่ต้นจนถึงทุกวันนี้

วรินธร ไชยกาล

พฤษภาคม 2557

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สารบัญ

หน้า

สารบัญตาราง (3)

บทที่ 1 บทนำ 1
- ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา 1
- คำถามของการวิจัย 5
- วัตถุประสงค์ของการวิจัย 6
- ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รบ 6
- ขอบเขตของการวิจัย 6
- นิยามศัพท์ 7

บทที่ 2 การตรวจเอกสาร 9
- ทฤษฎีกระจ่างค่านิยม 9
- การพัฒนาแบบฝึกทักษะหรือชุดการสอนสำเร็จรูป 12
- งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 17

บทที่ 3 วิธีการวิจัย 25
- รูปแบบการวิจัย 25
- กลุ่มตัวอย่าง 27
- เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 27
- การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 27
- การเก็บรวบรวมข้อมูล 29
- การวิเคราะห์ข้อมูล 30

บทที่ 4 ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์ 31
- ผลการวิจัย 31
- ข้อวิจารณ์ 45

บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ 48
- สรุป 48
- ข้อเสนอแนะ 51

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

เอกสารและสิ่งอ้างอิง	53
ภาคผนวก	58
ภาคผนวก ก รายนามผู้ถูกสัมภาษณ์	59
ภาคผนวก ข ตัวอย่างชุดแบบฝึกปฏิบัติการการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม	61
ภาคผนวก ค ตัวอย่างแบบทดสอบประเมินผลหลังเรียน	64
ภาคผนวก ง ตัวอย่างคำถามสำหรับอภิปรายหลังทำชุดแบบฝึกหัด	66
ภาคผนวก จ จดหมายขอความอนุเคราะห์	68
ประวัติการศึกษาและการทำงาน	70

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	คะแนนประเมินผลหลังเรียนชุดแบบฝึกปฏิบัติ	39

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาของไทยปัจจุบัน ไม่พัฒนาเท่าที่ควรเพราะเนื่องจากเทคโนโลยีและความเจริญอยู่แต่ในเมืองซึ่งมีแต่ความมุ่งมั่นในการแข่งขันไม่ว่าจะเป็นการศึกษา เศรษฐกิจ การเมือง ในเมืองหลวง เช่น กรุงเทพมหานคร การผลิตครู หรือการให้ทุนการศึกษาไม่กระจายไปในส่วนท้องถิ่นหรือภูมิภาค เมื่อกล่าวถึงความเจริญทางด้านสาธารณูปโภคบางแห่งในถิ่นทุรกันดารยังไม่มีน้ำประปา ไฟฟ้าเข้าไปถึงโรงเรียนในชนบท มีความขาดแคลนในด้านเทคโนโลยี เมื่อนำเครื่องคอมพิวเตอร์ไปมอบให้แล้วไม่สามารถใช้งานได้ เนื่องจากไฟฟ้ายังไปไม่ถึง ซึ่งเป็นปัญหาในประเทศไทยที่ยังเป็นประเทศที่กำลังพัฒนาความเจริญทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและการศึกษายังไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควร ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ทำให้การศึกษาในประเทศไทยไม่ก้าวหน้าทำให้ประเทศไทยพัฒนาทางด้านการศึกษาช้ากว่าประเทศเพื่อนบ้านบางครั้งมุ่งแต่ความเจริญทางเทคโนโลยีจนลืมคุณภาพของประชากรที่ดี คุณภาพชีวิตของคนในสังคมไทย ก็ส่งผลให้การศึกษาไม่ก้าวหน้าได้ หรือการผลิตประชากรที่มีความเห็นแก่ตัวทำงานเพื่อสนองความต้องการของตนเองเพื่อยึดถือผลประโยชน์ของตนเองมากกว่าส่วนรวมพอเริ่มทำงานก็มีความเห็นแก่ตัวกดขี่ผู้ที่ด้อยกว่าทำให้ในการทำงานไม่มีความก้าวหน้าและไม่เกิดผลงานที่สร้างสรรค์ก็ทำให้คุณภาพประชากรแย่ลงโดยเฉพาะด้านคุณธรรมจริยธรรม และจะส่งผลต่อสังคม เศรษฐกิจด้วย

เด็กไทยในปัจจุบันควรได้รับการอบรมสั่งสอนคุณธรรมจริยธรรมโดยเริ่มจากพ่อแม่ผู้ปกครองและครู ซึ่งการสอนคุณธรรมจริยธรรมนั้นในปัจจุบันเริ่มให้ความสำคัญน้อยลง บางแห่งเน้นให้เด็กเก่ง มีการแข่งขันกันด้านวิชาการ การติวเพื่อสอบ การเรียนพิเศษเพื่อให้คะแนนดี เด็กเรียนเก่งมากขึ้น บางครั้งเด็กที่เก่งบางคนจะเริ่มมีความเห็นแก่ตัว ผลประโยชน์ของตนต้องมาก่อนครูไม่มีเวลาอบรมสั่งสอน จนมองข้ามการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียน บางครั้งพ่อแม่ ผู้ปกครองมอบหน้าที่ให้ครูเป็นผู้อบรมจึงทำให้เด็กขาดการเอาใจใส่ในเรื่องคุณธรรมจริยธรรมทั้งที่บ้านและโรงเรียนทำให้เพิ่มคนไม่ดีในสังคมปัจจุบัน ครูควรให้ความสำคัญกับการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จากพระบรมราโชวาท ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร วิทยาลัยวิชาการศึกษา เมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2503 มีพระราชดำรัสตอนหนึ่งว่า

> ...ผู้ที่เป็นครูอาจารย์นั้น ใช่ว่าจะมีแต่ความรู้ในทางวิชาการและในทางการสอนเท่านั้น ก็หาไม่ จะต้องรู้จักอบรมเด็กทั้งในด้านศีลธรรม จรรยาและวัฒนธรรม รวมทั้งให้มีความสำนึกรับผิดชอบในหน้าที่ด้วย…

การสอนคุณธรรมจริยธรรมมีความสำคัญเมื่อพัฒนาด้านความฉลาดทางเชาวน์ปัญญาแล้วควรมีการพัฒนาความฉลาดด้านอารมณ์ด้วยเพื่อให้เด็กมีคุณธรรมจริยธรรม การมีจิตอาสาช่วยเหลือผู้อื่น การบำเพ็ญประโยชน์ล้วนเป็นสิ่งที่ดีที่ควรมีติดตัวของเด็กไทยทุกคน

จากสถานการณ์ในปัจจุบันนี้สังคมในประเทศไทยมุ่งเน้นพัฒนาความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีค่อนข้างสูงมีการแข่งขันกันในสังคมไม่ว่าจะเป็นด้านการศึกษาเศรษฐกิจและสังคม ส่งผลให้ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีดำเนินไปอย่างรวดเร็วอีกทั้งการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในด้านจิตใจคือด้านคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม ค่อนข้างน้อยหรือไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์เท่าที่ควร ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้เรียน ทำให้เกิดปัญหาสังคมด้านต่าง ๆ ที่ได้พบเห็นในข่าวและเหตุการณ์ปัจจุบัน เช่น ปัญหาการคอรัปชั่น หรือฉ้อราษฎร์บังหลวง การคดโกง ปัญหาการปล้นหรือชิงทรัพย์ ปัญหาอบายมุข ปัญหายาเสพติด ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม การขาดความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ทำให้เห็นว่าศีลธรรมและจริยธรรมต่าง ๆ เสื่อมทรามลงไปเรื่อย ๆ ซึ่งมีการสำรวจข้อมูลว่า ประเทศไทยติดอันดับที่ 80 เป็นประเทศที่มีการคอร์รัปชั่นสูงสุดในโลกจากองค์กรเพื่อความโปร่งใสระหว่างประเทศ (Transparency International-TI) และหากหยุดพฤติกรรมคดโกงทางการเมืองและการยักยอกฉ้อฉลต่างๆ ได้ก็จะทำให้ประเทศมีการพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น

จากสภาพปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นดังกล่าวจึงเป็นหน้าที่ของทุกฝ่าย ทุกสถาบัน จะต้องร่วมมือกันแก้ไขปัญหาไปด้วยกันในทุกด้านให้สอดคล้องกันเพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้เกิดขึ้นในจิตสำนึกของเด็กไทยในกรุงเทพมหานครทางผู้บริหารกรุงเทพมหานคร ศูนย์สาธารณประโยชน์และประชาสังคมสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ และองค์กรเพื่อความโปร่งใสในประเทศไทยได้ตระหนักถึงความสำคัญในการสร้างค่านิยมให้กับกลุ่มเด็กและเยาวชนโดยการสร้างค่านิยมให้คนในสังคมไม่ยอมรับพฤติกรรมทุจริตและคอร์รัปชั่นการโกง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ทุกรูปแบบจึงได้ดำเนินการจัดทำหลักสูตร “โตไปไม่โกง” ซึ่งได้ทดลองใช้ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครภายใต้โครงการโรงเรียนสีขาวถือว่าเป็นการช่วยสร้างภูมิคุ้มกันให้กับเด็กและเยาวชนที่จะเติบโตไปในอนาคตซึ่งในสถานศึกษาก็เป็นส่วนที่สำคัญที่มีส่วนช่วย ในการอบรม ดูแล แก้ไข ตลอดจนปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ทั้งนี้เพราะเด็กในปัจจุบันใช้ชีวิตส่วนใหญ่อยู่ในสถานศึกษา ดังนั้นจึงควรเริ่มจากโรงเรียนซึ่งเป็นสถานที่ที่นักเรียนได้เรียนรู้และใช้ชีวิตอยู่ในสถานศึกษามากกว่าที่บ้าน เหมือนเป็นกิจวัตรประจำวันในการเรียนวันจันทร์ถึงวันศุกร์ ในสถานศึกษานั้นเปรียบเหมือนบ้านหลังที่สองของนักเรียน เพราะฉะนั้นเราควรปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมในสถานศึกษา ครูจึงเป็นบุคคลสำคัญที่มีส่วนพัฒนานักเรียน โดยที่ครูมีบทบาทในการสอนและพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ปลูกฝังจิตสำนึกและค่านิยมในการทำความดี มีการอบรมคุณธรรม จริยธรรมเพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่มีศักยภาพพร้อมสู่การเป็นพลเมืองดีของสังคม

เมื่อกล่าวถึงความหมายของคุณธรรม จริยธรรมนั้น มีผู้ให้ความหมายของคุณธรรม จริยธรรมไว้ ดังเช่น

คาร์เตอร์ กู๊ด, ดวงเดือน พันธุมนาวิน, สุวิทย์ มูลคำ และ อรทัย มูลคำ, พจนานุกรมไทย ฉบับราชบัณฑิตสถาน, ชัยเศรษฐ์ พรหมศรี, โคลเบิร์ก (ม.ป.ป อ้างใน สุรางค์ โค้วตระกูล, 2549) ได้กล่าวถึงความหมายของคุณธรรมโดยสรุปได้ว่า คุณธรรม จริยธรรม คือ ความดีงามของลักษณะนิสัยหรือพฤติกรรมที่ได้กระทำจนเกิดความเคยชินเป็นคุณภาพของบุคคลที่ได้กระทำ ตามความคิดและมาตรฐานของสังคมซึ่งเกี่ยวข้องกับหลักศีลธรรม ซึ่งเป็นสิ่งที่บุคคลยอมรับว่าเป็นสิ่งดีงาม มีประโยชน์มากสภาพคุณงามความดี และมีโทษน้อยไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนจึงมีหลักของกฎเกณฑ์ทางศีลธรรมและค่านิยมที่ควบคุมพฤติกรรมของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เพื่อพิจารณาว่าสิ่งใดที่ถูกและสิ่งใดที่ผิดจริยธรรมจะสร้างมาตรฐานขึ้นมาว่าสิ่งไหนที่ดีหรือสิ่งไหนที่ไม่ดี เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจธรรมที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติ จริยธรรมเป็นความรู้สึกผิดชอบชั่วดี เป็นกฎเกณฑ์และมาตรฐานของการประพฤติปฏิบัติในสังคมซึ่งบุคคลพัฒนาขึ้นจนกระทั่งมีพฤติกรรมเป็นของตนเองโดยสังคมจะเป็นตัวตัดสินผลของการกระทำนั้นว่าเป็นการกระทำ ที่ถูกหรือผิดซึ่งเป็นแนวทางหรือกฎเกณฑ์ในการประพฤติปฏิบัติที่ถูกต้องดีงาม เป็นลักษณะที่สังคมต้องการก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองผู้อื่นและสังคม ทั้งนี้จะเห็นว่าความหมายทั้งคุณธรรมและจริยธรรมจะมีความสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เมื่อพูดถึงคุณธรรมก็ย่อมหมายรวมถึงจริยธรรมด้วยเช่นกัน อาจกล่าวได้ว่าบุคคลที่ประพฤติปฏิบัติตนได้ตามความหมายอย่างหนึ่งอย่างใดนี้ จะเป็นบุคคลที่มีทั้งคุณธรรมและจริยธรรมอยู่ในตนเอง เป็นที่ยอมรับนับถือของคนในสังคม สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างปกติสุข เป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคม

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ในการจัดการเรียนการสอนนั้นควรส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรมนำความรู้ นอกจากนี้ ครูผู้สอนควรปรับวิธีการจัดการเรียนการสอนให้เน้นในด้านคุณธรรม จริยธรรมซึ่งควรสอดแทรกคุณธรรมในการจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้โดยการส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และจัดระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนมีการจัดกิจกรรมที่เป็นกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมตามความเหมาะสมในบริบทของสถานศึกษา และครูผู้สอนต้องเป็นแบบอย่างที่ดี เปรียบเหมือนแม่พิมพ์ของชาติ ดังที่ ชุติ ปัญโญ (2549) กล่าวว่า “การเป็นแบบอย่างที่ดีมีค่ามากกว่าคำสอน”

เนื่องจากผู้วิจัยได้ทำงานเป็นครูผู้สอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย ซึ่งทางโรงเรียนได้เน้นกระบวนการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม โดยวิสัยทัศน์ของโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย คือ โรงเรียนมาตรฐานสากล ผู้เรียนเป็นสุภาพบุรุษ รักความเป็นไทยมีศักยภาพเป็นพลโลกพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนและมีปรัชญาโรงเรียน คือโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย ตั้งอยู่บนรากฐานแห่งคริสต์ศาสนา มุ่งมั่นที่จะฝึกอบรมนักเรียนให้พัฒนาทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และจิตวิญญาณ ให้เป็นพลเมืองดี มีประสิทธิภาพในการดำรงชีวิตอย่างสันติสุขในสังคม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

พัฒนาด้านร่างกาย หมายถึง การมุ่งพัฒนานักเรียนให้เป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่า มีคุณภาพ และพลานามัยสมบูรณ์แข็งแรง

พัฒนาด้านสติปัญญา หมายถึง การมุ่งพัฒนานักเรียนให้มีความรู้พื้นฐานด้านวิชาการและวิชาชีพ รู้จักคิดวิเคราะห์สามารถนำความรู้ไปพัฒนางานและตนเอง

พัฒนาด้านอารมณ์สังคม หมายถึง การมุ่งพัฒนานักเรียนให้รู้จักควบคุมอารมณ์ของตนเอง ให้ใช้ชีวิต และทำงานร่วมกับผู้อื่นในสังคม

พัฒนาด้านจิตวิญญาณ หมายถึง การมุ่งพัฒนานักเรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรมในการดำรงชีวิตการเป็นพลเมืองดีมีประสิทธิภาพในการดำรงชีวิตอย่างสันติสุขในสังคม หมายถึง การมุ่งพัฒนานักเรียนให้มีความประพฤติดี มีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ซื่อสัตย์สุจริต มีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ สามารถดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขทั้งกายใจ และอุทิศตนเพื่อสังคม นอกจากนี้ยังมีสปิริตบีซีซี หมายถึง อัตลักษณ์ของโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย (Bangkok Christian College: BCC) ที่แสดงถึงคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน ซึ่งโรงเรียนเน้นการปลูกฝังค่านิยมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะดังต่อไปนี้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

1. มีความจงรักภักดี (Loyalty)
2. มีความซื่อสัตย์สุจริต (Honesty)
3. มีความรับผิดชอบ (Responsibility)
4. มีความรักสามัคคี (Unity)

จากประสบการณ์การทำงานที่โรงเรียน ผู้วิจัยพบว่ายังมีผู้เรียนบางส่วนยังขาดสปิริตบีซีซี ในการสังเกตและสำรวจพฤติกรรมของผู้เรียน จากแบบบันทึกพฤติกรรมของโรงเรียน พบว่าผู้เรียนยังมีปัญหาพฤติกรรมด้านต่าง ๆ เช่น การมาโรงเรียนสายไม่ทันเข้าแถวเคารพธงชาติ การโกหก การไม่รับผิดชอบในการทำงาน และการทะเลาะวิวาทของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เนื่องจากนักเรียนในระดับนี้ผ่านในช่วงวัยของเด็กที่สนใจสิ่งที่อยู่รอบตัว ยังขาดในเหตุและผล เมื่อขึ้นมาอยู่ในระดับชั้นที่โตขึ้นจึงควรพัฒนาด้านการรับรู้ การมีเหตุผล และการเรียนรู้ได้ดี แต่ยังขาดโอกาสในการปลูกฝังด้านคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งผู้วิจัยได้นำทฤษฎีกระจ่างค่านิยมมีความหมายการทำค่านิยมให้กระจ่าง เป็นขั้นตอนการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดกระบวนการที่สามารถเลือกค่านิยมโดยอาศัยความรู้สึกและการวิเคราะห์พฤติกรรมว่าจะเลือกแสดงพฤติกรรมอย่างใดเมื่ออยู่ในภาวะที่ต้องตัดสินใจเลือก ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจในการนำทฤษฎีกระจ่างค่านิยมมาประยุกต์ใช้ในการสร้างแบบฝึกปฏิบัติการ เพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ในด้านความจงรักภักดี ความซื่อสัตย์สุจริตความรับผิดชอบและความรักสามัคคี ซึ่งจะสามารถปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในเด็กต่อไปในอนาคตและยังตอบสนองต่อแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545-2559 ที่กล่าวถึงแนวนโยบายเพื่อดำเนินการ 3: การปลูกฝังและเสริมสร้าง ศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรมค่านิยม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระบบวิถีชีวิตที่ดีงาม ซึ่งในสถาบันการศึกษาควรปลูกฝังผู้เรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรมให้สอดคล้องกับค่านิยมดังกล่าว

คำถามของการวิจัย

1. แบบฝึกกระจ่างค่านิยมใช้พัฒนาคุณธรรม จริยธรรมในด้านความจงรักภักดี (Loyalty) ความซื่อสัตย์สุจริต (Honesty) ความรับผิดชอบ (Responsibility) ความรักสามัคคี (Unity) มีลักษณะอย่างไร

2. แบบฝึกกระจ่างค่านิยมที่พัฒนาขึ้น จะสามารถพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมในด้านความจงรักภักดี (Loyalty) ความซื่อสัตย์สุจริต (Honesty) ความรับผิดชอบ (Responsibility) ความรักสามัคคี (Unity) ได้หรือไม่

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรมในด้านความจงรักภักดี (Loyalty) ความซื่อสัตย์สุจริต (Honesty) ความรับผิดชอบ (Responsibility) ความรักสามัคคี (Unity) โดยการใช้แบบฝึกกระจ่างค่านิยมที่สร้างขึ้นมา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้แบบฝึกกระจ่างค่านิยมในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ในด้านความจงรักภักดี (Loyalty) มีความซื่อสัตย์สุจริต (Honesty) มีความรับผิดชอบ (Responsibility) มีความรักสามัคคี (Unity)

2. นักเรียนได้พัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในด้านความจงรักภักดี (Loyalty) มีความซื่อสัตย์สุจริต (Honesty) มีความรับผิดชอบ (Responsibility) มีความรักสามัคคี (Unity)

3. เป็นแนวทางในการพัฒนาแบบฝึกกระจ่างค่านิยมในเรื่องอื่น ๆ ต่อไป

4. เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณธรรม ด้านอื่น ๆ ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. สถานที่ดำเนินการวิจัย คือ โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย จำนวน 50 คน จาก 1 ห้องเรียน โดยวิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling)

3. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย คือ เรื่องคุณธรรม จริยธรรม ในด้านความจงรักภักดี (Loyalty) มีความซื่อสัตย์สุจริต (Honesty) มีความรับผิดชอบ (Responsibility) มีความรักสามัคคี (Unity)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

4. ระยะเวลาในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เวลาในการทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ในวิชาโฮมรูมและลูกเสือ เป็นเวลา 9วัน วันละ 50 นาที

นิยามศัพท์

ทฤษฎีกระจ่างค่านิยม (Value Calcification Theory) ทฤษฎีนี้ผู้ที่คิดค้น คือ Louis Raths (Raths, 1966 อ้างใน สุรางค์ โค้วตระกูล, 2549: 385) มีสาระสำคัญ คือ การทำค่านิยมให้กระจ่าง เป็นขั้นตอนการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดกระบวนการที่สามารถเลือกค่านิยมโดยอาศัยความรู้สึกและการวิเคราะห์พฤติกรรมว่าจะเลือกแสดงพฤติกรรมอย่างใด เมื่ออยู่ในภาวะที่ต้องตัดสินใจเลือก และช่วยในการกำหนดว่าการเลือกพฤติกรรมเช่นนั้นมีเหตุผลหรือไม่ความกระจ่างนิยมของบุคคล มี 7 ขั้นตอน (ทิศนา แขมมณี, 2546: 25; นาตยา ปิลันธนานนท์, 2529: 36) ดังนี้

1. ค่านิยมที่เกิดจากการเลือกกระทำอย่างอิสรเสรีไม่มีการบังคับ
2. ค่านิยมจะต้องเป็นการเลือกจากทางเลือกหลายๆทาง
3. บุคคลเลือกจากการพิจารณาผลของทางเลือกแต่ละทางแล้ว
4. บุคคลมีความยินดีและภูมิใจในการเลือกกระทำสิ่งนั้น
5. บุคคลยืนยันการตัดสินใจเลือกของตนอย่างเปิดเผย
6. บุคคลกระทำตามที่ตนตัดสินใจเลือก และชักชวนผู้อื่น เมื่อมีโอกาส
7. บุคคลกระทำพฤติกรรมนั้นเป็นประจำหรือเป็นกิจวัตร

สปิริตบีซีซี หมายถึง อัตลักษณ์ของโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย (Bangkok Christian College: BCC) ที่แสดงถึงคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน ซึ่งโรงเรียนเน้นการปลูกฝังค่านิยมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะดังต่อไปนี้

1. มีความจงรักภักดี (Loyalty)
2. มีความซื่อสัตย์สุจริต (Honesty)
3. มีความรับผิดชอบ (Responsibility)
4. มีความรักสามัคคี (Unity)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

แบบฝึกปฏิบัติการการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ในด้านความจงรักภักดี (Loyalty) ความซื่อสัตย์สุจริต (Honesty) ความรับผิดชอบ (Responsibility) ความรักสามัคคี (Unity) เป็นชุดการเรียนการสอนที่พัฒนาคุณธรรม จริยธรรมในด้านความจงรักภักดี (Loyalty) ความซื่อสัตย์สุจริต (Honesty) ความรับผิดชอบ (Responsibility) ความรักสามัคคี (Unity) ซึ่งประกอบไปด้วยส่วนของเนื้อหา และกิจกรรมการเรียนการสอนและการประเมินผล

ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) เป็นการวัดการกระจายทางสถิติที่เป็นปกติทั่วไป ใช้สำหรับเปรียบเทียบว่าค่าต่าง ๆ ในเซตข้อมูลกระจายตัวออกไปมากน้อยเท่าใด หากข้อมูลส่วนใหญ่อยู่ใกล้ค่าเฉลี่ยมาก ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานก็จะมีค่าน้อย ในทางกลับกัน ถ้าข้อมูลแต่ละจุดอยู่ห่างไกลจากค่าเฉลี่ยเป็นส่วนมาก ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานก็จะมีค่ามาก และเมื่อข้อมูลทุกตัวมีค่าเท่ากันหมด ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานจะมีค่าเท่ากับศูนย์ นั่นคือไม่มีการกระจายตัว

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

ในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ในด้านความจงรักภักดี (Loyalty) ความซื่อสัตย์สุจริต (Honesty) ความรับผิดชอบ (Responsibility) ความรักสามัคคี (Unity) ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎี เอกสารที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. ทฤษฎีกระจ่างค่านิยม
2. การพัฒนาแบบฝึกทักษะหรือชุดการสอนสำเร็จรูป
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
   - 3.1 งานวิจัยภายในประเทศ
   - 3.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ทฤษฎีกระจ่างค่านิยม

ชัยพร วิชชาวุธ (2531) ได้ให้ความหมายของทฤษฎีกระจ่างค่านิยมว่า ผู้คิดค้นทฤษฎีกระจ่างค่านิยม คือ ราทฮาร์มิน และซิมัน (Rath, Harmin, and Simon) โดยใช้แนวคิดของทฤษฎีสัมพันธ์นิยม (Relativism) ที่มีหลักการว่าความถูกต้องดีงาม มิได้ขึ้นอยู่กับหลักการที่แน่นอน แต่จะแปรผันตามบุคคล และสภาพการณ์ต่าง ๆ ในหลักการของทฤษฎีการกระจ่างค่านิยม จะไม่กำหนดจริยธรรมที่จะปลูกฝัง มีการยอมรับการตัดสิน ความรู้สึก และค่านิยมที่เลือกแล้วของผู้เรียนอย่างไม่มีเงื่อนไข โดยครูมีหน้าที่ในการปลูกฝังค่านิยม คือ การชี้นำหรือการจัดการให้มีการชี้นำ โดยการตั้งคำถามเพื่อให้นักเรียนฉุกคิดขึ้นมาว่า ความเชื่อ ทัศนคติพฤติกรรม และความรู้สึกของตนที่มีต่อสิ่งหนึ่ง ๆ นั้น เป็นไปตามเกณฑ์ 7 ประการ ของกระบวนการของค่านิยมหรือไม่ กล่าวคือ (ชัยพร วิชชาวุธ, 2531: 23)

1. เกิดจากการเลือกของตนอย่างอิสระหรือเปล่า
2. ได้พิจารณาทางเลือกอื่น ๆ หรือเปล่า
3. ได้พิจารณาผลทางเลือกต่าง ๆ หรือเปล่า

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

4. มีความภูมิใจหรือยินดีในสิ่งที่ตนเลือกหรือเปล่า
5. จะยืนยันการตัดสินใจเลือกของตนอย่างเปิดเผยหรือไม่
6. จะทำ ตามที่ตนตัดสินหรือไม่
7. จะกระทำซ้ำหรือไม่

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ และ ประนอม รอดคำดี (2535: 90-104) ได้เสนอไว้ดังนี้

การปลูกฝังจริยธรรมด้วยการกระจ่างค่านิยมค่านิยม คือหลักการประพฤติปฏิบัติตนต่อสิ่งต่าง ๆ ที่บุคคลถือว่าดีงามถูกต้องและควรแก่การยึดถือผู้ที่เสนอทฤษฎีการปลูกฝังจริยธรรมด้วยการกระจ่างค่านิยมนี้ประกอบด้วยแรทส์ฮามินและไซมอน (Raths, Harmin, and Simon) การทำให้ค่านิยมกระจ่าง (Value Clarification) มีลักษณะดังต่อไปนี้

1. เป็นการกระทำที่อิสระ ไม่มีการบังคับ
2. มีทางเลือกหลาย ๆ ทาง
3. ได้พิจารณาเลือกอย่างดีแล้ว
4. พอใจที่ได้ทำตามที่เลือก
5. กล้าเปิดเผยในสิ่งที่ตนเองเลือก
6. ทำตามที่เลือก และทำตามที่เลือกแล้วนั้นครั้งแล้วครั้งเล่า

ศักดิ์ ระพี (2543: 28-29) กล่าวว่า กระบวนการกระจ่างค่านิยม เป็นกระบวนการพัฒนาค่านิยมที่ช่วยให้บุคคลได้เรียนรู้ที่จะตัดสินใจ ตั้งเป้าหมายและวางแผนชีวิต ตลอดจนพัฒนาความคิด เพื่อการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความหมาย ศาสตราจารย์ชาวอเมริกัน 3 คน คือ หลุยส์ แรธส์ (Louis Ellen Raths), เมอริล ฮาร์มิน (Merrill Harmin), และ ซิดนีย์ ไซมอน (Sidney Blair Simon) ได้เสนอแนวทางในการพัฒนาค่านิยมด้วยกระบวนการกระจ่างค่านิยม โดยเชื่อว่าค่านิยมที่สมบูรณ์จะต้องมาจากเกณฑ์ทั้ง 7 ประการ ได้แก่ การเลือกค่านิยมเลือกอยากอิสระ เลือกจากแนวทางเลือกต่าง ๆ เลือกหลังจากที่ได้พิจารณาถึงผลที่จะเกิดจากทางเลือกแต่ละอย่าง การเห็นคุณค่าในค่านิยม มีความสุขกับสิ่งที่ได้เลือก เต็มใจที่จะยึดมั่นในสิ่งที่ได้เลือกนั้น โดยเปิดเผย การปฏิบัติตามค่านิยม ทำตามสิ่งที่ได้เลือกและเห็นคุณค่า ทำสิ่งนั้นซ้ำ ยึดถืออย่างเหนียวแน่น จนกลายเป็นแบบแผนในการดำเนินชีวิต

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สุพล วังสินธ์ (2543: 80) ได้กล่าวถึงแนวคิดทฤษฎีที่เสริมสร้างค่านิยมทางจริยธรรม ที่แตกต่างกัน 3 ทฤษฎี คือ 1) ทฤษฎีกระจ่างค่านิยม (Value Clarification Theory) ทฤษฎีนี้คือ พฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกจะมีอิทธิพลต่อการแสดงของพฤติกรรมของบุคคลนั้นในอนาคต พฤติกรรมที่แสดงออกแล้วจะได้รับผลที่พึงพอใจจะมีแนวโน้มให้เกิดพฤติกรรมนั้นอีก โดยเงื่อนไข ของการเสริมแรง ดังนั้น การปลูกฝังจริยธรรมตามทฤษฎีนี้ ครูจะต้องกำหนดพฤติกรรมที่ปรารถนา หรือพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาและประเมินผลเพื่อปรับปรุงเงื่อนไขการเสริมแรงให้มีประสิทธิภาพ เพิ่มขึ้น 3) ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) ทฤษฎีนี้เน้นความเข้าใจเกี่ยวกับ กฎเกณฑ์ที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ วิธีการปลูกฝังตามแนวคิดทฤษฎีนี้ ก็คือการจัดประสบการณ์ทั้ง ทางตรงและทางอ้อมทั้งในรูปแบบของตัวอย่างและคำบอกกล่าว การที่มนุษย์ได้มีโอกาสสังเกต พฤติกรรมของผู้อื่นและผลของพฤติกรรมนั้น เขาจะสามารถคาดหมายเหตุการณ์อื่น ๆ ที่จะเกิดขึ้น ใหม่ได้ นอกจากนี้การปลูกฝังจริยธรรมยังมีองค์ประกอบทางกายภาพ ได้แก่การศึกษา อายุ เพศ องค์ประกอบทางบุคลิกภาพ เช่นความมุ่งหมายในอนาคต องค์ประกอบทางสภาพแวดล้อม เช่น ฐานะทางครอบครัวผู้เลี้ยงดู การใช้สื่อ อิทธิพลของตัวแบบ ที่จะมีส่วนสำคัญในการปลูกฝังและ เสริมสร้างค่านิยมทางจริยธรรมอีกด้วย

Lipe (2008) ตามความหมายของกระจ่างนิยม มีการคิดวิเคราะห์ตัดสินใจเลือกตาม กระบวนการทั้ง 7 ข้อ คือ เลือกได้อิสระ เลือกจากทางเลือก เลือกหลังจากพิจารณารอบคอบแล้ว ถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น รางวัลและการชมเชย ทุกคนเห็นพ้อง ปฏิบัติตามทางเลือก และการปฏิบัติ ตามทางเลือกที่ซ้ำ ซึ่งเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับความต้องการที่จะเลือก เลือกทำโดยการตอบสนอง ที่มีความกระจ่าง

ดังนั้นจากความหมายของนักการศึกษาหลายท่าน ดังกล่าวพอสรุปได้ว่า ทฤษฎีกระจ่าง ค่านิยมใช้แนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีสัมพันธ์นิยม (Relativism) ซึ่งกล่าวถึงความถูกต้องดีงาม หลักการประพฤติปฏิบัติตนต่อสิ่งต่างๆที่บุคคลถือว่าดีงามถูกต้องและควรแก่การยึดถือไม่ได้ขึ้น อยู่กับหลักการที่แน่นอนแต่จะแปรผันตามบุคคล และสภาพการณ์ต่าง ๆ ในหลักการของทฤษฎี การกระจ่างค่านิยมจะไม่กำหนดจริยธรรมที่จะปลูกฝัง แต่มีการยอมรับการตัดสิน ความรู้สึก และ ค่านิยมที่เลือกแล้วของผู้เรียนอย่างไม่มีเงื่อนไข โดยครูมีหน้าที่ในการปลูกฝังค่านิยม โดยใช้การตั้ง คำถามเพื่อให้นักเรียนฉุกคิดขึ้นมาว่า ความเชื่อ ทัศนคติพฤติกรรมและความรู้สึกของตนที่มีต่อ สิ่งหนึ่ง ๆ นั้น เป็นไปตามเกณฑ์ 7 ประการ ของกระบวนการของค่านิยมหรือไม่ส่วนค่านิยม คือ กระบวนการกระจ่างค่านิยม เป็นกระบวนการพัฒนาค่านิยมที่ช่วยให้บุคคลได้เรียนรู้ที่จะตัดสินใจ ตั้งเป้าหมายและวางแผนชีวิต ตลอดจนพัฒนาความคิด เพื่อการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมี

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ความหมายได้แก่ การเลือกค่านิยมเลือกอยากอิสระ เลือกจากแนวทางเลือกต่าง ๆ เลือกหลังจากที่ได้พิจารณาถึงผลที่จะเกิดจากทางเลือกแต่ละอย่าง การเห็นคุณค่าในค่านิยม มีความสุขกับสิ่งที่ได้เลือก เต็มใจที่จะยึดมั่นในสิ่งที่ได้เลือกนั้นโดยเปิดเผย การปฏิบัติตามค่านิยม ทำตามสิ่งที่ได้เลือกและเห็นคุณค่า ทำสิ่งนั้นซ้ำ ยึดถืออย่างเหนียวแน่น จนกลายเป็นแบบแผนในการดำเนินชีวิต พฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกจะมีอิทธิพลต่อการแสดงของพฤติกรรมของบุคคลนั้นในอนาคต พฤติกรรมที่แสดงออกแล้วจะได้รับผลที่พึงพอใจจะมีแนวโน้มให้เกิดพฤติกรรมนั้นอีก โดยเงื่อนไขของการเสริมแรง ดังนั้น การปลูกฝังจริยธรรมตามทฤษฎีนี้ ครูจะต้องกำหนดพฤติกรรมที่ปรารถนาหรือพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาและประเมินผลเพื่อปรับปรุงเงื่อนไขการเสริมแรงให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

การพัฒนาแบบฝึกทักษะหรือชุดการสอนสำเร็จรูป

การสร้างชุดฝึก เป็นแบบฝึกทักษะ ชุดการสอนสำเร็จรูป บทเรียนโปรแกรมหรือ แบบฝึกเป็นส่วนที่ครูสร้างขึ้นเพื่อเสริมจากบทเรียนหรือเพิ่มเติมขึ้นเพื่อช่วยพัฒนานักเรียนและเสริมความรู้ให้นักเรียนมีพัฒนาการได้ดีขึ้นแบบฝึกเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ และมีความเข้าใจในบทเรียนมากขึ้นแบบฝึกจึงเป็นสิ่งสำคัญส่วนหนึ่ง ซึ่งมีผู้กล่าวถึงการพัฒนาแบบฝึก ดังนี้

ลัดดา ศุขปรีดี (2523) ชุดการสอนคือการรวบรวมสื่ออย่างสมบูรณ์ตามแบบแผนที่วางไว้เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการสอนชุดการสอนเป็นสื่อประสมสำเร็จรูปเพื่อให้ครูใช้ในการสอนโดยที่ครูไม่ต้องเตรียมสื่ออื่น ๆ หรือวางแผนการสอนใหม่ภายในชุดการสอนจะมีสื่อแนะนำวิธีการดำเนินการสอนพร้อมที่จะให้ครูนำไปใช้ในการสอนได้ทันทีโดยไม่มีข้อยุ่งยากอย่างใด

สุนันท์ สังข์อ่อง (2526) ชุดการสอนเปรียบเสมือนโครงการสอนหรือแผนการสอนสำเร็จรูป (Lesson Plan) ซึ่งครูผู้สอนได้จัดทำไว้ล่วงหน้าเพื่อใช้สอนผู้เรียนในครั้งหนึ่ง ๆ ชุดการสอนแตกต่างจากการแผนการสอนตามปกติของครูตรงที่ชุดการสอนนี้ออกแบบเพื่อให้ครูหรือผู้เรียนใช้โดยเฉพาะแต่แผนการสอนเดิมนั้นจัดไว้แต่ครูเพียงผู้เดียวเพียงแต่ครูพิจารณาว่าจุดมุ่งหมายของชุดการสอนตรงกับจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ครูก็สามารถนำชุดการสอนไปใช้ได้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ชาญชัย อาจินสมาจาร (2540: 98) ได้ให้ความสำคัญของแบบฝึก คือ เป็นส่วนหนึ่งของบทเรียนที่นักเรียนต้องเรียนและเป็นโครงการที่ต้องทำในเสร็จ โดยคำถามให้นักเรียนทบทวนความรู้ จากบทเรียนที่ผ่านมา ทำให้ทราบได้ว่านักเรียนทำอะไรและทำให้สำเร็จผลอะไรในบทเรียน ซึ่งสามารถใช้ได้ทั้งในชั้นเรียนและที่บ้าน

ขนิษฐา แสงภักดี (2540: 10) กล่าวไว้ว่าแบบฝึกเป็นอุปกรณ์หรือสื่อการสอนที่สร้างขึ้นเพื่อฝึกฝนหรือเสริมสร้างและพัฒนาทักษะต่าง ๆ ให้แก่ผู้เรียนจนมีประสบการณ์ และสามารถนำความรู้ไปใช้ได้อย่างถูกต้อง

นวลนุช สีทองดี (2541: 29 - 35) กล่าวว่า แบบฝึกเป็นสื่อการเรียนที่ใช้ฝึกทักษะเพื่อสร้างความคิดรวบยอดให้แก่นักเรียน เพื่อจะทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีและรวดเร็ว แต่ต้องได้รับการฝึกหลาย ๆ ครั้ง หลายรูปแบบ เมื่อนักเรียนได้รับการฝึกแล้วอย่างน้อยก็พัฒนาตนเองที่ดีขึ้นอย่างแน่นอน

อารีย์ วาศน์อำนวย (2545: 48) ได้ให้ความหมายของแบบฝึกว่า แบบฝึกเป็นอุปกรณ์การเรียนการสอนอย่างหนึ่งอันประกอบด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย น่าสนใจที่จะนำไปใช้เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกฝนปฏิบัติเพิ่มเติมเพื่อจะได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ ให้เกิดความคล่องแคล่ว ความชำนาญ

บทเรียนสำเร็จรูปเป็นบทเรียนที่พัฒนาขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนั้นในการพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปให้มีประสิทธิภาพต้องอาศัยหลักการพัฒนาดังต่อไปนี้

สุนันท์ สังข์อ่อง (2526: 120) ได้กำหนดหลักการสร้างบทเรียนสำเร็จรูปไว้ดังนี้

1. แบ่งเนื้อหาเป็นข้อย่อย ๆ (Small Step) ในการแบ่งเนื้อหาออกเป็นหน่วยหรือข้อย่อย ๆ นี้ทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน

2. เป็นบทเรียนที่มุ่งให้นักเรียนเรียนตามระดับความสามารถของตนเอง (Self Prancing)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

3. ผู้เรียนร่วมกิจกรรมมากที่สุด (Activity Participation) โดยในแต่ละกรอบจะใช้หลักของความสัมพันธ์ของสิ่งเร้ากับการตอบสนอง ผู้เรียนจะต้องตอบคำถามในแต่ละกรอบจึงมีส่วนร่วมกิจกรรมมากที่สุด

4. ข้อมูลย้อนกลับหรือประเมินผลตนเองได้ทันที (Immediate Feedback) คำตอบที่นักเรียนสามรถตรวจดูว่าถูกต้องหรือไม่นั้น ทำให้นักเรียนเกิดการเสริมแรงในทางบวกในการเรียนรู้ในกรอบต่อไป

5. การทดสอบหาประสิทธิภาพของบทเรียน (Testing) บทเรียนสำเร็จรูปเมื่อสร้างเสร็จแล้วจะมีประสิทธิภาพของบทเรียนอย่างมีระบบ เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าบทเรียนช่วยให้นักเรียนเรียนรู้มากที่สุด

จะเห็นว่า หลักการที่สำคัญที่นำมาใช้เป็นหลักของบทเรียนสำเร็จรูป คือ หลักการเสริมแรงเพื่อให้เกิดกำลังใจต้องการเรียนต่อเมื่อได้รับการเสริมแรงในขั้นตอนที่เหมาะสมหลักการที่สำคัญพอสรุปได้ดังนี้

1. จะต้องคำนึงถึงวุฒิภาวะ หรือประสบการณ์เดิมของผู้เรียนการสร้างบทเรียน
2. มีการกำหนดวัตถุประสงค์เอาไว้อย่างชัดเจนสามารถวัดได้จริงผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อะไร
3. ต้องคำนึงถึงเนื้อหาว่าเหมาะสมที่จะพัฒนาเป็นบทเรียนสำเร็จรูปได้หรือไม่
4. เนื้อหาจัดเป็นหน่วยการเรียนรู้สาระใหญ่ ๆ ก่อนและแตกเนื้อหาออกเป็นเรื่องย่อย ๆ
5. สร้างเนื้อหาที่ง่าย ๆ ก่อนหรือเนื้อหาที่เป็นพื้นฐานของเนื้อหาต่อไป
6. การสร้างเป็นกรอบทั้งเนื้อหาและคำอธิบายให้ดึงดูดความสนใจของผู้เรียนและมีการเสริมแรง เช่น คำชม การเฉลย

บุญชม ศรีสะอาด (2538: 77) ได้กล่าวถึงหลักการสร้างบทเรียนสำเร็จรูป จะยึดหลักที่สำคัญของการสอน 4 ประการ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2538 อ้างใน สมพงษ์ ศรีพยาต, 2553)

1. หลักของการเรียนรู้เพิ่มทีละน้อย (Gradual Approximation) การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดีถ้ามีการจัดแบ่งขั้นของกิจกรรมการเรียนให้เป็นขั้นตอนสั้น ๆ พอสมควร เพื่อให้เรียนรู้เป็นขั้น ๆ ขั้นแรก ๆ เป็นพื้นฐานเสริมหรือเชื่อมโยงหรือเอื้อให้เกิดการเรียนรู้ในขั้นต่อ ๆ ไป ถ้ากิจกรรม

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การเรียนมีขั้นตอนที่ยาวและซับซ้อนเกินไป อาจทำให้ผู้เรียนเบื่อหน่ายท้อถอยได้ จากหลักดังกล่าวในการสร้างบทเรียนโปรแกรมจึงมีการแบ่งเนื้อหาการเรียนออกเป็นตอน ๆ เป็นกรอบ ผู้เรียนจะค่อย ๆ เรียนรู้สั่งสมขึ้นไปเรื่อย ๆ เมื่อเรียนหลาย ๆ กรอบจนจบบทเรียนก็จะบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ครบตามต้องการ

2. หลักของการมีส่วนร่วมอย่างจริงจัง (Active Participation) การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดี ถ้าผู้เรียนทำกิจกรรม เช่น คิดแก้ปัญหา ค้นหาความสัมพันธ์ ระลึกถึงความรู้เดิม ฯลฯ จากหลักดังกล่าวในการสร้างบทเรียนโปรแกรมจึงมีส่วนที่ผู้เรียนจะต้องตอบสนองอยู่บ่อย ๆ แทนทุกกรอบ บางกรอบอาจตอบมากกว่า 1 ครั้ง ลักษณะดังกลาวจะทำให้ผู้เรียนติดตามบทเรียนตลอดเวลา

3. หลักของการรู้ผล (Feedback) การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดี ถ้าผู้เรียนได้รู้ผลการกระทำของตน รู้ว่าสิ่งที่ทำไปนั้นถูกหรือผิด ถ้าผิดที่ถูกต้องเป็นอย่างไร จากหลักการดังกล่าวในการสร้างบทเรียนโปรแกรมจึงมีการเฉลยคำตอบที่ถูกต้องให้ผู้เรียนทราบว่าที่ได้ตอบสนองไปนั้น หรือที่ได้เติมข้อความที่เหมาะสมลงในช่องว่าง หรือได้เลือกคำตอบแล้วนั้น ถูกต้องหรือไม่ โดยเทียบกับคำตอบที่เฉลยไว้ให้แล้ว

4. หลักของความสำเร็จ (Success Experience) การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดีถ้าผู้เรียนรู้สึกว่าได้รับความสำเร็จ ทำได้ถูกต้อง ในทางกลับกันถ้าผู้เรียนไม่ได้รับความสำเร็จทำไม่ได้อยู่บ่อย ๆ ก็จะเกิดความเบื่อหน่ายท้อถอย ไม่อยากทำ จากหลักดังกล่าวนี้ จึงมีการปูพื้นฐานเริ่มจากง่าย ๆ มีการเขียนย้ำความรู้ และที่สำคัญคือ ในการตอบสนองบทเรียนจะพยายามให้ตอบโดยที่มั่นใจว่าถ้าผู้เรียนติดตามอย่างตั้งใจจะสามารถตอบได้ถูกต้อง

ธีระชัย ปูรณโชติ (2539: 27-36) ได้กำหนดขั้นตอนในการสร้างแบบเรียนบทเรียนสำเร็จรูปมีขั้นตอนในการสร้างดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาวิธีการเขียนบทเรียนสำเร็จรูปชนิดต่างๆจนเข้าใจอย่างแจ่มแจ้งทั้งจากตำราและการไต่ถามผู้รู้

ขั้นที่ 2 กำหนดและเลือกวิชาที่จะเขียนและระดับชั้นที่จะใช้ในบทเรียนสำเร็จรูปนั้น

ขั้นที่ 3 เลือกหน่วยการเรียนว่าจะเขียนในเรื่องใด

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

อรุณรัสมิ์ บำรุงจิตร (2554) ขั้นตอนการสร้างชุดแบบฝึก

1. ศึกษาปัญหาและความต้องการ (จากจุดประสงค์การเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน)
2. วิเคราะห์เนื้อหาหรือทักษะที่เป็นปัญหา
3. พิจารณาวัตถุประสงค์ รูปแบบ และขั้นตอนการใช้ชุดแบบฝึก
4. สร้างแบบทดสอบ
5. สร้างแบบฝึก
6. สร้างบัตรอ้างอิง (อาจทำเพิ่มเติมเมื่อได้นำแบบฝึกไปทดลองใช้แล้ว)
7. สร้างแบบบันทึกความก้าวหน้า
8. นำชุดแบบฝึกไปทดลองใช้ เพื่อหาข้อบกพร่อง คุณภาพ
9. ปรับปรุงแก้ไข
10. รวบรวมเป็นชุด จัดทำคำชี้แจง คู่มือการใช้ สารบัญ เพื่อนำไปใช้ต่อไป

ส่วนประกอบของแบบฝึก

1. คู่มือการใช้แบบฝึก เป็นเอกสารประกอบการใช้แบบฝึกว่า ใช้เพื่ออะไร และมีวิธีการใช้อย่างไร เช่น ใช้เป็นการบ้าน ใช้สอนซ่อมเสริม ควรประกอบด้วย

1.1 ส่วนประกอบของแบบฝึก จะระบุว่าในแบบฝึกนี้มีทั้งหมดกี่ชุด อะไรบ้าง และมีส่วนประกอบอื่น ๆ หรือไม่ เช่น แบบทดสอบ หรือแบบบันทึกการประเมิน

1.2 สิ่งที่ครูหรือนักเรียนต้องเตรียม

1.3 จุดประสงค์การใช้แบบฝึก

1.4 ขั้นตอนในการใช้บอกเป็นข้อ ๆ ตามลำดับการใช้ และอาจเขียนในรูปแผนการสอนจะชัดเจนยิ่งขึ้น

1.5 เฉลยแบบฝึกในแต่ละชุด

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2. แบบฝึก ประกอบด้วย

2.1 ชื่อชุดฝึกในแต่ละชุดย่อย
2.2 จุดประสงค์
2.3 คำสั่ง
2.4 ตัวอย่าง
2.5 ชุดฝึก
2.6 ภาพประกอบ
2.7 แบบทดสอบก่อน-หลังเรียน
2.8 แบบประเมินบันทึกผลการใช้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยภายในประเทศ

ถนอมศักดิ์ ชวโนวานิช (2544) การพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชน สรุปได้ว่า จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนเชื่อมโยงกับแนวคิดของไตตัสและโคลเบอร์ก (Titus and Kohlberg) เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนพื้นฐานความเป็นอยู่ของนักเรียนช่วงศึกษาในโรงเรียนจัดบริการด้านคุณธรรมจริยธรรมที่มีประโยชน์ต่อสังคมนักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้น ๆ ต่อคุณธรรมจริยธรรมในแนวทางปฏิบัติแหล่งกำเนิดของคุณธรรมจริยธรรมสามารถนำไปใช้ที่จะได้รับการยกย่องในสังคมครูเองต้องเป็นผู้ที่ประกอบด้วยคุณธรรมจริยธรรมในตนเองที่สามารถเคารพตนเองได้และเป็นผู้แนะนำให้แนวทางที่ดีแก่นักเรียนในขณะเดียวกันนักเรียนก็ควรประพฤติตนเป็นนักเรียนที่ดีมีความสนใจตั้งใจรับฟังและปฏิบัติสิ่งที่ดีงามพร้อมที่จะพัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลที่มีคุณค่าในตนเองและสังคม การพิจารณาประสิทธิภาพของหลักสูตรเสริมจากผลต่างของคะแนนจากแบบทดสอบวัดความสามารถในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมก่อนและหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยผลปรากฏว่าหลังการทดลองกลุ่มทดลองมีคะแนนมากกว่ากลุ่มควบคุมทั้ง ๆ ที่ก่อนทดลองกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีคะแนนไม่ต่างกัน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สุทธิพร บุญส่ง (2545) รูปแบบการสอนเพื่อพัฒนาความรับผิดชอบของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการสอนเพื่อพัฒนาคุณลักษณะความรับผิดชอบที่พัฒนาขึ้นนี้เป็นรูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้น ตามหลักวิชาการด้วยการบูรณการเทคนิควิธีการสอนต่าง ๆ อันส่งเสริมสอดคล้องกับแนวคิดการร่วมมือกันพัฒนาวินัย (Cooperative Discipline) และสามารถนับเป็นการจัดการเรียนการสอนแบบอัตลักษณ์สถานศึกษา (Character Education) ได้รูปแบบหนึ่ง ซึ่งสามารถส่งเสริมการพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนได้ดังผลการวิจัยที่ปรากฏทั้งในข้อมูลเชิงปริมาณจากค่าระดับคะแนนความรับผิดชอบและค่าระดับคะแนนเหตุผลเชิงจริยธรรม และข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากทั้งตัวนักศึกษาครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษาซึ่งอาจกล่าวได้ว่ารูปแบบการสอนเพื่อพัฒนาคุณลักษณะความรับผิดชอบที่พัฒนาขึ้นนี้มีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้จัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณลักษณะความรับผิดชอบของผู้เรียนได้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

อมร ไกรเทพ (2549) การรายงานการใช้แบบฝึกเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมเพื่อพัฒนาทักษะคณิตศาสตร์ เรื่องสัดส่วน โดยใช้เกม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 บทคัดย่อเป็นการศึกษาการใช้แบบฝึกเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาทักษะคณิตศาสตร์ เรื่องสัดส่วน โดยใช้เกม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดทำแบบฝึกเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมเพื่อพัฒนาทักษะคณิตศาสตร์ เรื่องสัดส่วน โดยใช้เกม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หาประสิทธิภาพของแบบฝึกเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม โดยใช้เกณฑ์มาตรฐาน 75/75 ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ศึกษาด้านคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระหว่างก่อนและหลังการใช้แบบฝึกเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านโคกยาง จำนวน 14 คน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา เป็นเครื่องมือที่ผู้ศึกษาได้จัดทำขึ้นได้แก่ แบบฝึกเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาทักษะคณิตศาสตร์ เรื่องสัดส่วนโดยใช้เกม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 7 ชุด และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 30 ข้อ

วรรณพร มุมกระโทก (2549) รายงานการใช้สื่อประสม ในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเทศบาล 2 (วัดศรีบุรีรตนาราม) ผลการวิจัยพบว่า วิธีการปลูกฝังจริยธรรมที่ได้เสนอมาทั้ง 4 วิธี คือ การทำค่านิยมให้กระจ่าง (Value Clarification ย่อว่า VC) ทฤษฎีการให้เหตุผลทางจริยธรรม (Moral Reasoning ย่อว่า MR) การปรับพฤติกรรม (Behavior Modification ย่อว่า BM) และทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning ย่อว่า SL) ลักษณะ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

แตกต่างกันมากทีเดียว ทั้งนี้เพราะเกิดจากความคิดพื้นฐานเกี่ยวกับจริยธรรม และเกิดความแตกต่างกัน บางวิธีเน้นที่ความเข้าใจของบุคคล และบางวิธีก็เน้นที่เงื่อนไขภายนอกบุคคล และมีวิธี SL เท่านั้นที่คำนึงทั้งความเข้าใจและเงื่อนไขภายนอก และสื่อประสมหมายถึงการนำสื่อหลาย ๆ ประเภทมาใช้ร่วมกัน ทั้งวัสดุอุปกรณ์ และวิธีการมาส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นสื่อต่าง ๆ ที่นำมาใช้จะต้องมีความสัมพันธ์กับกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยมีการสร้างแบบประเมินคุณภาพของสื่อประสม ชุดปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม 8 ประการ ผลคะแนนจากผู้เชี่ยวชาญมาหาคุณภาพผลคะแนนอยู่ในระดับดีมาก ร้อยละ 76.67 และอยู่ในระดับดี ร้อยละ 23.33

โกวิทย์ ทองอยู่ (2551) การพัฒนาหลักสูตรการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนประถมศึกษาโรงเรียนบ้านชีวิทยาผลการตรวจสอบประสิทธิภาพของหลักสูตรใช้รูปแบบการประเมินหลักสูตรของปุยซองค์ Puissance Measure (P.M.) โดยกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่านก่อนนำไปทดลองใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ผลด้านจุดประสงค์การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผลพบว่าผลการประเมินหลักสูตรโดยรวมค่า Puissance Measure (P.M.) เท่ากับ 14.67 ซึ่งแปลความตามเกณฑ์ประเมินได้ว่ามีคุณค่าสูง หลังจากนั้นนำหลักสูตรไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 34 คนโดยให้ทำแบบประเมินคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ก่อนทดลองทั้งสองกลุ่มแล้วจึงทำการทดลองใช้หลักสูตรกับกลุ่มทดลอง เมื่อทดลองเสร็จสิ้นแล้วให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทำแบบประเมินคุณธรรมจริยธรรมอีกครั้งหนึ่ง พบว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลองหลังการทดลองใช้หลักสูตรสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 และคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลองหลังการทดลองใช้หลักสูตรสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นคร ดุพงษ์ (2551) การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมโดยใช้ชุดซีดีนิทานส่งเสริมคุณธรรมในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 จากการประเมินพฤติกรรมพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมก่อนเรียนหลังเรียน ของนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนบ้านหนองช้าง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 จากการทำแบบทดสอบก่อนเรียนของเด็กมีผลรวมเท่ากับ 140 คะแนน ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 5.83 ของคะแนนเต็ม 12 คะแนน และจากการทำแบบทดสอบหลังเรียนของเด็กมีผลรวมเท่ากับ 241 คะแนน ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 10.04 ของคะแนนเต็ม 12 คะแนน เด็กได้เรียนรู้ด้วยแผนการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและมีจิตใจที่ดีงามโดยใช้วีซีดีชุดนิทานส่งเสริมคุณธรรม ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนบ้านหนองช้าง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 มีดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.7426 แสดงว่าเด็กมีความรู้เพิ่มขึ้น 0.7426 หรือคิดเป็นร้อยละ 74.26 พฤติกรรมการเรียนของเด็กจากการใช้แผนการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาคุณธรรม

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จริยธรรมและมีจิตใจที่ดีงาม โดยใช้วีซีดีชุดนิทานส่งเสริมคุณธรรม ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนบ้านหนองช้าง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 เด็กมีพฤติกรรมที่แสดงถึงความมีคุณธรรมจริยธรรมและมีจิตใจที่ดีงามมากที่สุด คือ รู้จักแบ่งปันและเริ่มช่วยเหลือผู้อื่นและรักสิ่งของที่ใช้ร่วมกัน ร้อยละ 100 รองลงมาได้แก่ ไม่แย่งหรือหยิบของผู้อื่นมาและรับผิดชอบร้อยละ 97.83รอคอยและเข้าแถวตามลำดับ แสดงความรักเพื่อนสัตว์เลี้ยง และไม่ทำร้ายผู้อื่นและทำให้ผู้อื่นเสียใจ ร้อยละ 95.65 ขอโทษให้อภัย ร้อยละ 93.48 และน้อยที่สุด คือ เก็บของเข้าที่ได้ร้อยละ 91.30

พิพัฒตา สาโรจน์ (2551) แบบฝึกชุดพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมโดยใช้นิทานเป็นสื่อกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 แผนการจัดการจัดการเรียนรู้ จำนวน 14 แผน และแบบฝึกชุดพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมโดยใช้นิทานเป็นสื่อกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 7 เล่ม มีประสิทธิภาพโดยภาพรวม เท่ากับ 83.87/90.38 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้คือ 80/80 ทุกเล่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3ก โรงเรียนชุมชนหมู่มนวิทยาสรรพ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 มีคะแนนสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนในการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 14 แผน และแบบฝึกชุดพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมโดยใช้นิทานเป็นสื่อกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เล่มที่ 1-7 โดยภาพรวมมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกเล่มนักเรียนมีความพึงพอใจที่เรียนโดยแบบฝึกชุดพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมโดยใช้นิทานเป็นสื่อ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

นวนละออง หงส์ภู (2552) การพัฒนาแบบวัดคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์สำหรับเด็กปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตหลักสี่กรุงเทพมหานครแบบวัดที่พัฒนาขึ้น คือ แบบวัดคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่มุ่งวัดคุณลักษณะของเด็กปฐมวัย 6 ด้านได้แก่ ด้านความมีวินัยมีความรับผิดชอบปฏิบัติตามข้อตกลงร่วมกัน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านความกตัญญูกตเวที ด้านความมีเมตตากรุณามีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละด้านความประหยัดด้านความมีมารยาทและปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทยแต่ละด้านประกอบด้วยข้อคำถาม 6 ข้อ รวมข้อคำถามทั้งหมด 36 ข้อ ผลการวิจัยพบว่า แบบวัดที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพสามารถนำไปใช้วัดคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กปฐมวัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยผลการวิจัยที่สำคัญมีดังต่อไปนี้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

1. การวิเคราะห์ข้อคำถามพบว่ามีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.26-0.64

2. แบบวัดด้านความมีวินัยมีความรับผิดชอบปฏิบัติตามข้อตกลงร่วมกัน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านความกตัญญูกตเวที ด้านความมีเมตตากรุณามีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ ด้านความประหยัด ด้านความมีมารยาทและปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทย มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.72 0.69 0.74 0.76 0.76 และ 0.66 ตามลำดับ

3. ความตรงเชิงเนื้อหาของแบบวัดจากการคำนวณดัชนีความสอดคล้องของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ข้อคำถามในแบบวัดมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.60-1.00

4. ปกติวิสัยและเกณฑ์การแปลความหมายคะแนนของแบบวัดอยู่ในรูปของเปอร์เซ็นต์ไทล์และคะแนนทีปกติโดยแบบวัดด้านความมีวินัยมีความรับผิดชอบปฏิบัติตามข้อตกลงร่วมกัน มีค่า T26-T49 ด้านความซื่อสัตย์สุจริตมีค่า T27-T58 ด้านความกตัญญูกตเวทีมีค่า T27-T44 ด้านความมีเมตตากรุณามีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละมีค่า T27-T43 ด้านความประหยัด มีค่า T27-T43 และด้านความมีมารยาทและปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทยมีค่า T27-T47

อัมราภรณ์ อายาทอง (2552) การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรม จริยธรรม เพื่อการครองชีวิตในวัยเรียนสำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม คุณธรรมจริยธรรมเพื่อการครองชีวิตในวัยเรียน สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 พบว่า จากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม ปัจจุบันซึ่งส่งผลกระทบต่อนักเรียนโดยตรงซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการ ไม่เห็นความสำคัญของคุณธรรม จริยธรรมไม่รู้จักบทบาทและหน้าที่ที่แท้จริงของตนเอง ซึ่งได้แก่ ไม่รู้จักรับผิดชอบชั่วดีขาดความขยันหมั่นเพียร มารู้จักประหยัดอดออม ไม่รู้จักรักษาความสะอาดของตนเอง และสิ่งที่อยู่รอบตัวเรา ไม่ซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น ขาดการมีวินัยในตนเองและสังคมไม่มีความสุภาพอ่อนโยนมีความกระด้างในด้านการประพฤติตัว ขาดความสามัคคีในหมู่คณะและไม่มีน้ำใจต่อคนรอบข้างและที่สำคัญคือการไม่รู้น้อมนำเอาหลักธรรมมาใช้ในชีวิตประจำวันซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2 ที่รับการฝึกอบรมตามหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมจริยธรรม เพื่อการครองชีวิตในวัยเรียนหลังฝึกอบรมสูงกว่าก่อนอบรม

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

องอาจ จูมสีมา (2554) ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านกันทรอมน้อย ด้วยวิธีการทำค่านิยมให้กระจ่าง โดยใช้ชุดพัฒนาความรับผิดชอบในการเรียน ผลปรากฏว่า จากผลวิเคราะห์ความคิดเห็นที่มีต่อชุดพัฒนาความรับผิดชอบในแต่ละระดับชั้น โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า นักเรียนทุกระดับชั้น เห็นด้วยกับชุดพัฒนาความรับผิดชอบในระดับมากที่สุด ที่พบผลเช่นนี้เนื่องมาจากผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความรับผิดชอบและจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับช่วงวัยของนักเรียนแต่ละระดับชั้น เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมมากที่สุด นอกจากนี้ผู้วิจัยจะเน้นการสร้างบรรยากาศในห้องเรียนแบบเป็นมิตร อบอุ่นและเป็นกันเอง เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพ กล้าที่จะซักถามและมีอิสระในการแสดงความคิดเห็น โดยไม่เกรงกลัวครูผู้สอนใช้นิทานและกิจกรรมที่สนุกสนานเป็นสื่อกลาง ทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกสนุกและสนใจในการทำกิจกรรมเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ซึ่งชุดพัฒนาความรับผิดชอบของนักเรียน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนี้เป็นการสอนจริยธรรมให้กับนักเรียน ที่แตกต่างไปจากชั่วโมงจริยศึกษาโดยปกติที่ครูมักสอนแบบบรรยายและให้นักเรียนอ่านหรือจดบันทึกตาม ทำให้นักเรียนรู้สึกเบื่อและไม่ซึมซับในจริยธรรมนั้น ๆ รวมถึงสิ่งที่ผู้วิจัยตระหนักและให้ความสำคัญที่สุดในการดำเนินกิจกรรม คือ นักเรียนทุกคนต้องมีส่วนร่วมในกิจกรรม ดังนั้น ผู้วิจัยจะคอยสังเกตนักเรียนที่ไม่ใส่ใจหรือไม่ร่วมอภิปรายตอบคำถามระหว่างกิจกรรมและพยายามดึงความสนใจของนักเรียนเข้ามาร่วมในกิจกรรมให้ได้ แม้ว่าเด็กจะพอใจในการเล่น ถ้าสามารถเปลี่ยนการเล่นของเด็กให้เป็นงาน หรือให้เด็กทำงานด้วยความสนุกสนานเพลิดเพลินเหมือนกับการเล่นได้ ก็จะเป็นการดีที่เด็กสามารถทำงานได้ความรับผิดชอบก็จะเกิดขึ้น การเล่นจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการเตรียมตัวเด็กให้มีความรับผิดชอบ เด็กจะเรียนรู้ในการรับผิดชอบ ถ้าหากว่ามีความพร้อมหรือมีสถานการณ์ที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ตัดสินใจอยู่เสมอ ผู้ใหญ่จะต้องสร้างบรรยากาศให้เด็กมีความรับผิดชอบ ละเว้นการตำหนิติเตียนและจะต้องหลีกเลี่ยงการตัดสินใจแทนเด็กในสิ่งที่เด็กสามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเอง

สรุปได้ว่า งานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ศึกษาพบว่าเป็นการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักเรียนทั้งในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอาชีวศึกษา โดยมีหัวข้อที่ศึกษาดังนี้ 1) การพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม จุดประสงค์เพื่อพัฒนาหลักสูตรเสริมในด้านคุณธรรมจริยธรรม 2) รูปแบบการสอนเพื่อพัฒนาความรับผิดชอบ มีจุดประสงค์เพื่อพัฒนาคุณลักษณะด้านความรับผิดชอบ 3) รายงานการใช้สื่อประสม ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมซึ่งเป็นวิธีการปลูกฝังจริยธรรมโดยใช้สื่อประสมผลการวิจัยพบว่าหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพสามารถนำไปใช้พัฒนาการเรียนการสอนผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สูงขึ้นหลังจากฝึกอบรมคุณภาพของสื่อประสมชุดปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม8ประการ มีคุณภาพและผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความรับผิดชอบดีขึ้น

งานวิจัยต่างประเทศ

Lassiter (1984) ผลกระทบของกลยุทธ์การเลือกใช้กระจ่างค่านิยมในทัศนคติที่หลากหลายของกลุ่มเชื้อชาติ จากงานวิจัยนี้ได้พบปัญหาความสามารถในการพัฒนาด้านความรู้ทักษะ และความคิดเห็นมีผลต่อวัฒนธรรมและเชื้อชาติ โดยการศึกษานี้มีข้อสมมุติฐานดังนี้ ความแตกต่างของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในเรื่องของความสามารถของนักเรียนในการคิดวิเคราะห์ให้กระจ่างในเรื่องของความรู้สึกส่วนตัว ความคิดเห็นและการรับรู้โดยตรงกับกลุ่มทางเชื้อชาติทางเพศ การวิจัยนี้สนับสนุนความเชื่อในการเปลี่ยนความคิด ความขัดแย้ง และความรู้ การพัฒนาทฤษฎีกระจ่างค่านิยมไม่เพียงพอต่อการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของเด็กอาจจะมีเทคนิคต่าง ๆ ในการฝึกเด็กให้พัฒนาด้านคุณธรรมจริยธรรมตามระดับเพื่อจะนำไปสู่การฝึกในทฤษฎีกระจ่างค่านิยม จากการวิจัยนี้สนับสนุนความเชื่อทางความคิดที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ การศึกษาจริยธรรมที่มีความแตกต่างทางเชื้อชาติทำให้ส่งผลต่อการพัฒนาศีลธรรมของบุคคล ความสามารถของบุคคลในการวิเคราะห์ปัญหาของศีลธรรม ความคิดเห็นของตัวบุคคลได้

Begley (2001) ค่านิยมในการเป็นผู้นำทางการศึกษา กล่าวถึงค่านิยมและความสำคัญของการศึกษา เพื่อใช้ในการตัดสินใจในสภาพแวดล้อมที่มีการขัดแย้งทั่ว ๆ ไป เช่น ความหลากหลายทางเชื้อชาติ ศาสนา สถานที่ การโต้แย้งในวัตถุประสงค์การเรียนรู้ พื้นฐานการตัดสินใจในค่านิยมมี 4 แบบ คือ หลักการ ลำดับขั้น การโต้แย้ง และการอ้างอิง การวางแผนกิจกรรมมีการกระทำตามกระบวนการ ซึ่งสิ่งที่จะพัฒนาคุณค่าของการกระทำของนักเรียนนั้นต้องคำนึงถึงหลักดังต่อไปนี้ ด้านความสอดคล้อง อาจมีค่านิยมบางอย่างไม่ตรงกับค่านิยมหลัก เช่น ความซื่อสัตย์สุจริตอาจแตกต่างกันตามสภาพแวดล้อม ด้านวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน มีการปกครองที่แตกต่างกัน เหมือนว่านักเรียนที่มีวัฒนธรรมที่แตกต่างกันระหว่างเมื่ออยู่ที่บ้าน และอยู่ที่โรงเรียน ด้านอายุ ก็มีส่วนเกี่ยวข้องกับอายุที่เพิ่มขึ้นของอาชีพครู เมื่อมีประสบการณ์ในการทำงานมากขึ้น ครูส่วนใหญ่ต้องการหาความมั่นคงในอาชีพครู ด้านเหตุผล ในการซื้ออุปกรณ์เทคโนโลยีต่าง ๆ จะใช้เหตุผลในการซื้อซึ่งมีผลอย่างมากในการตัดสินใจตามความเป็นจริง ด้านการเปลี่ยนแปลงนิสัย เมื่อลองให้นักเรียนเขียนค่านิยมของตนเองลงในกระดาษนักเรียนสามารถบรรยายได้อย่างชัดเจนและมีการแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ กัน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สรุปได้ว่า งานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ศึกษาเป็นการเลือกใช้กระจ่างค่านิยม พบว่าทัศนคติที่หลายหลายมีผลต่อวัฒนธรรมและเชื้อชาติ การศึกษาจริยธรรมที่มีความแตกต่างทางเชื้อชาติทำให้ส่งผลต่อการพัฒนาศีลธรรมของบุคคล และการพัฒนาค่านิยมมีผลต่อการแสดงพฤติกรรมที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับการตัดสินใจในสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและประเมินแบบฝึกกระจ่างค่านิยมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ในด้านความจงรักภักดี (Loyalty) ด้านความซื่อสัตย์สุจริต (Honesty) ด้านความรับผิดชอบ (Responsibility) ด้านความรักสามัคคี (Unity) สำหรับนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย ซึ่งการดำเนินการวิจัยแบ่งได้ดังนี้

1. ขั้นสำรวจและค้นคว้าหาข้อมูล
2. ขั้นออกแบบและพัฒนาชุดแบบฝึก
3. ขั้นประเมินผล
4. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูลและอภิปรายผล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นต่อไปนี้

ขั้นสำรวจและค้นคว้าหาข้อมูล

1. ศึกษาทฤษฎีกระจ่างค่านิยม จากหนังสือ บทความ งานวิจัย และสื่ออื่น ๆ เช่น ทางอินเทอร์เน็ต

2. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาแบบฝึกทักษะหรือชุดการสอนสำเร็จรูปจากหนังสือ บทความ งานวิจัย และสื่ออื่น ๆ เช่น ทางอินเทอร์เน็ต

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ขั้นออกแบบและพัฒนาชุดแบบฝึก

1.นำความรู้จากขั้นสำรวจและค้นคว้าหาข้อมูลเกี่ยวกับชุดแบบฝึก ชุดฝึกทักษะ ชุดการสอนสำเร็จรูป บทเรียนโปรแกรม

2. ออกแบบชุดแบบฝึกกระจ่างค่านิยมในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งมีจำนวน 4 ชุด แบบฝึกได้แก่ ความจงรักภักดี (Loyalty) ความซื่อสัตย์สุจริต (Honesty) ความรับผิดชอบ (Responsibility) ความรักสามัคคี (Unity) อันได้แก่ ชุดแบบฝึกกระจ่างค่านิยมในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม สำหรับนักเรียน และแบบทดสอบประเมินหลังเรียนของนักเรียน

3. ตรวจสอบชุดแบบฝึกกระจ่างค่านิยมในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม โดยให้คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในด้านทฤษฎีกระจ่างค่านิยมได้พิจารณาข้อความต่าง ๆ ที่ปรากฏในชุดแบบฝึก หลังจากปรับปรุงตามคำแนะนำแล้ว ได้ชุดแบบฝึกกระจ่างค่านิยมในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม สำหรับนักเรียน และแบบทดสอบประเมินหลังเรียนของนักเรียนว่านำไปทดลองใช้ได้

ขั้นประเมินผล

นำชุดแบบฝึกกระจ่างค่านิยมในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย เพื่อนำผลที่ได้จากการทำแบบทดสอบประเมินผลหลังเรียนเพื่อประเมินความก้าวหน้าของนักเรียน

ขั้นวิเคราะห์ข้อมูลและอภิปรายผล

นำผลที่ได้จากการทำแบบฝึกมาประเมินความก้าวหน้าของนักเรียนโดยประเมินจากการทดลองทำชุดแบบฝึกกระจ่างค่านิยมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนและแบบทดสอบประเมินหลังเรียนของนักเรียนโดยหาค่าร้อยละ และคะแนนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอประกอบการวิจัยในรูปผลคะแนนของนักเรียนเป็นตารางประกอบความเรียง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/5 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 ของโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย จำนวน 1 ห้องเรียน โดยการเลือกอย่างเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองปฏิบัติ ได้แก่ ชุดแบบฝึกกระจ่างค่านิยมในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม จำนวน 4 ชุด คือ ความจงรักภักดี (Loyalty) ความซื่อสัตย์สุจริต (Honesty) ความรับผิดชอบ (Responsibility) ความรักสามัคคี (Unity) ใช้เวลา 3 คาบ/สัปดาห์ จำนวน 3 สัปดาห์เป็นเวลา 9 วัน วันละ 50 นาที

2. เครื่องมือที่ใช้ในการสะท้อนผลของการปฏิบัติ ประกอบด้วย

แบบทดสอบประเมินหลังเรียน1 ชุด คือความจงรักภักดี (Loyalty) มี 5 ข้อ ความซื่อสัตย์สุจริต (Honesty) มี 5 ข้อความรับผิดชอบ (Responsibility) มี 5 ข้อความรักสามัคคี (Unity) มี 5 ข้อทั้งหมดมี 20 ข้อ เป็นแบบปรนัย มีตัวเลือก 3 ตัว คือ ก. ข. ค.

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ชุดแบบฝึกกระจ่างค่านิยมในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม จำนวน 4 ชุด คือ ความจงรักภักดี (Loyalty) ความซื่อสัตย์สุจริต (Honesty) ความรับผิดชอบ (Responsibility) ความรักสามัคคี (Unity) เป็นชุดแบบฝึกที่นักเรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้ โดยมีขั้นตอนการสร้างและการหาคุณภาพดังต่อไปนี้

1.1 ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการสร้างชุดแบบฝึกปฏิบัติการ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

1.2 ศึกษารายละเอียดของกระบวนการกระจ่างค่านิยม เป็นกระบวนการพัฒนาค่านิยมที่ช่วยให้บุคคลได้เรียนรู้ที่จะตัดสินใจโดยเชื่อว่าค่านิยมที่สมบูรณ์จะต้องมาจากเกณฑ์ทั้ง 7 ประการ ได้แก่ การเลือกค่านิยมเลือกอย่างอิสระ เลือกจากแนวทางเลือกต่าง ๆ เลือกหลังจากที่ได้พิจารณาถึงผลที่จะเกิดจากทางเลือกแต่ละอย่าง การเห็นคุณค่าในค่านิยม มีความสุขกับสิ่งที่ได้เลือก เต็มใจที่จะยึดมั่นในสิ่งที่ได้เลือกนั้นโดยเปิดเผย การปฏิบัติตามค่านิยม ทำตามสิ่งที่ได้เลือกและเห็นคุณค่า ทำสิ่งนั้นซ้ำ ยึดถืออย่างเหนียวแน่น จนกลายเป็นแบบแผนในการดำเนินชีวิต

1.3 สร้างชุดแบบฝึกกระจ่างค่านิยมในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม จำนวน 4 ชุด คือ ความจงรักภักดี (Loyalty) ความซื่อสัตย์สุจริต (Honesty) ความรับผิดชอบ (Responsibility) ความรักสามัคคี (Unity) เป็นชุดฝึกที่มีการอ่านเนื้อเรื่อง การตอบคำถามจากการพิจารณาตามขั้นของกระบวนการกระจ่างค่านิยม แบบสำรวจพฤติกรรมตามขั้นของกระบวนการกระจ่างค่านิยม

1.4 นำชุดแบบฝึกกระจ่างค่านิยมในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมให้คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในทฤษฎีกระจ่างค่านิยมพิจารณาตามความเหมาะสม

1.5 นำชุดแบบฝึกกระจ่างค่านิยมในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

1.6 นำชุดแบบฝึกกระจ่างค่านิยมในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. แบบประเมินหลังเรียน 1 ชุด คือ ความจงรักภักดี (Loyalty) มี 5 ข้อ ความซื่อสัตย์สุจริต (Honesty) มี 5 ข้อความรับผิดชอบ (Responsibility) มี 5 ข้อความรักสามัคคี (Unity) มี 5 ข้อทั้งหมด มี 20 ข้อ เป็นแบบปรนัย มีตัวเลือก 3 ตัว คือ ก. ข. ค. โดยใช้กระบวนการกระจ่างค่านิยมในการออกแบบ แบบทดสอบประเมินหลังเรียนของนักเรียน โดยมีขั้นตอนการสร้างและการหาคุณภาพดังต่อไปนี้

2.1 ศึกษารายละเอียดของกระบวนการกระจ่างค่านิยม

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2.2 สร้างแบบทดสอบประเมินหลังเรียนของนักเรียน ด้านความจงรักภักดี (Loyalty) มี 5 ข้อ ความซื่อสัตย์สุจริต (Honesty) มี 5 ข้อความรับผิดชอบ (Responsibility) มี 5 ข้อความรักสามัคคี (Unity) มี 5 ข้อทั้งหมดมี 20 ข้อ เป็นแบบปรนัย มีตัวเลือก 3 ตัว คือ ก. ข. ค.โดยใช้กระบวนการกระจ่างค่านิยมในการออกแบบ

2.3 นำแบบทดสอบประเมินหลังเรียนของนักเรียนให้คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในด้านกระบวนการกระจ่างค่านิยมได้พิจารณาเพื่อความเหมาะสม

2.4 นำแบบทดสอบประเมินหลังเรียนของนักเรียนมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

2.5 นำแบบทดสอบประเมินหลังเรียนของนักเรียนด้านการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้

2.6 ทดลองทำชุดแบบฝึกในแต่ละชุด ครูเตรียมข้อคำถามไว้สำหรับการอภิปรายร่วมกับนักเรียนโดยแบ่งเป็น 4 ชุด ซึ่งข้อคำถามไว้สำหรับการอภิปรายสามารถดูได้จากภาคผนวก ง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยให้นักเรียนทำชุดแบบฝึกกระจ่างค่านิยมในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม จำนวน 4 ชุด คือความจงรักภักดี (Loyalty) ความซื่อสัตย์สุจริต (Honesty) ความรับผิดชอบ (Responsibility) ความรักสามัคคี (Unity) โดยชุดหนึ่งทำประมาณ 2 คาบรวมทั้งหมดใช้เวลา 3 คาบ/สัปดาห์ จำนวน 3 สัปดาห์เป็นเวลา 9 วัน คาบละ 50 นาทีมีการอภิปรายผลระหว่างครูกับนักเรียนหลังทำแต่ละชุดเสร็จ ครูบันทึกข้อมูลในชุดแบบฝึกของนักเรียนแต่ละคน

2. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยให้นักเรียนทำแบบทดสอบประเมินหลังเรียนของนักเรียน 1 ชุด จำนวน 20 ข้อ โดยให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/5 จำนวน 50 คน 1 ห้องเรียน ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 ของโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย หลังจากทำเสร็จในชั่วโมงครูเก็บมาตรวจและลงคะแนนของนักเรียนไว้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการจดบันทึกข้อมูลของนักเรียนขณะทำชุดแบบฝึกกระจ่างค่านิยมในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม จำนวน 4 ชุด คือ ด้านความจงรักภักดี (Loyalty) ความซื่อสัตย์สุจริต (Honesty) ความรับผิดชอบ (Responsibility) ความรักสามัคคี (Unity) และการทำแบบทดสอบประเมินหลังเรียน 20 ข้อ

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ชุดแบบฝึกกระจ่างค่านิยมในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม จำนวน 4 ชุด คือ ความจงรักภักดี (Loyalty) ความซื่อสัตย์สุจริต (Honesty) ความรับผิดชอบ (Responsibility) ความรักสามัคคี (Unity) โดยมีการอภิปรายผลหลังทำแบบฝึกในแต่ละชุด และมีการจดบันทึกข้อมูลของนักเรียนในการอภิปรายนำผลที่ได้จากการอภิปรายปัญหาร่วมกันกับครู และนักเรียนมาประเมินความก้าวหน้าของนักเรียน ในระหว่างการทดลองผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรม และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนทำการบันทึกผลเพื่อประกอบการวิเคราะห์ผลการวิจัยและอภิปรายผลโดยนำเสนอประกอบการวิจัยเป็นความเรียง

2. แบบทดสอบประเมินหลังเรียนของนักเรียน 1 ชุด จำนวน 20 ข้อ ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องของแบบทดสอบประเมินหลังเรียนของนักเรียน จำนวน 50 คน โดยการตรวจคำตอบของนักเรียนทุกคนทีละข้อ แล้วเก็บคะแนนของนักเรียนแต่ละด้านทั้ง 4 ด้านนำผลที่ได้จากการทำแบบทดสอบประเมินหลังเรียนมาประเมินความก้าวหน้าของนักเรียนโดยประเมินจากแบบทดสอบประเมินหลังเรียนของนักเรียนโดยหาค่าร้อยละ และคะแนนเบี่ยงเบนมาตรฐานนำเสนอประกอบการวิจัยในรูปผลคะแนนของนักเรียนเป็นตารางประกอบความเรียง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บทที่ 4

ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและประเมินผลนักเรียนในการทำแบบฝึกกระจ่างค่านิยมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ในด้านความจงรักภักดี(Loyalty) มีความซื่อสัตย์สุจริต (Honesty) มีความรับผิดชอบ (Responsibility) มีความรักสามัคคี (Unity) สำหรับนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย ขั้นตอนการทดลองโดยให้นักเรียนใช้ชุดแบบฝึกกระจ่างค่านิยมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ดังนี้

1. สำรวจและค้นคว้าหาข้อมูล
2. การออกแบบและพัฒนาชุดแบบฝึก
3. การประเมินผล
4. การวิเคราะห์ข้อมูลและอภิปรายผล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอนดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นและได้ผลการวิจัยดังต่อไปนี้

ผลการสำรวจและศึกษาข้อมูลการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน

1. จากการศึกษาทฤษฎีกระจ่างค่านิยม จากหนังสือ บทความ งานวิจัย และสื่ออื่น ๆ เช่น ทางอินเทอร์เน็ตโดยศึกษาความหมายของนักการศึกษาเกี่ยวกับทฤษฎีกระจ่างค่านิยม พบว่า การกระจ่างค่านิยมจะไม่กำหนดจริยธรรมที่จะปลูกฝัง แต่มีการยอมรับการตัดสิน ความรู้สึก และค่านิยมที่เลือกแล้วของผู้เรียนอย่างไม่มีเงื่อนไข โดยครูมีหน้าที่ในการปลูกฝังค่านิยม โดยใช้การตั้งคำถามเพื่อให้นักเรียนฉุกคิดขึ้นมาว่า ความเชื่อ ทัศนคติพฤติกรรมและความรู้สึกของตนที่มีต่อสิ่งหนึ่ง ๆ นั้น เป็นไปตามเกณฑ์ 7 ประการ ของกระบวนการของค่านิยมหรือไม่ส่วนค่านิยม คือ กระบวนการกระจ่างค่านิยม เป็นกระบวนการพัฒนาค่านิยมที่ช่วยให้บุคคลได้เรียนรู้ที่จะตัดสินใจ ตั้งเป้าหมายและวางแผนชีวิต ตลอดจนพัฒนาความคิด เพื่อการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมี

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ความหมายได้แก่ 1) การเลือกค่านิยมเลือกอยากอิสระ 2) เลือกจากแนวทางเลือกต่าง ๆ 3) เลือกหลังจากที่ได้พิจารณาถึงผลที่จะเกิดจากทางเลือกแต่ละอย่าง 4) การเห็นคุณค่าในค่านิยม มีความสุขกับสิ่งที่ได้เลือก 5) เต็มใจที่จะยึดมั่นในสิ่งที่ได้เลือกนั้นโดยเปิดเผย 6) การปฏิบัติตามค่านิยม ทำตามสิ่งที่ได้เลือกและเห็นคุณค่า 7) ทำสิ่งนั้นซ้ำ ยึดถืออย่างเหนียวแน่น จนกลายเป็นแบบแผนในการดำเนินชีวิตพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกจะมีอิทธิพลต่อการแสดงของพฤติกรรมของบุคคลนั้นในอนาคต พฤติกรรมที่แสดงออกแล้วจะได้รับผลที่พึงพอใจจะมีแนวโน้มให้เกิดพฤติกรรมนั้นอีก โดยเงื่อนไขของการเสริมแรง

2. จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาแบบฝึกทักษะหรือชุดการสอนสำเร็จรูปจากหนังสือ บทความ งานวิจัย และสื่ออื่น ๆ เช่น ทางอินเทอร์เน็ต โดยศึกษาจากชุดการสอนสำเร็จรูป บทเรียนโปรแกรม หรือแบบฝึกทักษะ ซึ่งการสร้างชุดฝึกเป็นแบบฝึกทักษะชุดการสอนสำเร็จรูป บทเรียนโปรแกรมหรือ แบบฝึกเป็นส่วนที่ครูสร้างขึ้นเพื่อเสริมจากบทเรียนหรือเพิ่มเติมขึ้น เพื่อช่วยพัฒนานักเรียนและเสริมความรู้ให้นักเรียนมีพัฒนาการได้ดีขึ้นแบบฝึกเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ และมีความเข้าใจในบทเรียนมากขึ้นแบบฝึกจึงเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างชุดฝึกเป็นแบบฝึกทักษะชุดการสอนสำเร็จรูป บทเรียนโปรแกรม มีการกำหนดวัตถุประสงค์ มีการแบ่งเนื้อหาย่อย ๆ ให้เหมาะสมกับนักเรียน มีการตอบคำถามในแต่ละกรอบ มีข้อมูลย้อนกลับหรือประเมินผลตนเองได้ทันที มีกิจกรรมเป็นขั้นตอน มีคู่มือเพื่อให้นักเรียนสามารถศึกษาได้เอง เมื่อกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อวัดผู้เรียนได้อย่างแท้จริง

3. จากการสำรวจความต้องการของครู ผู้บริหารในการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียนโดยการสัมภาษณ์บุคคลผลการสัมภาษณ์แต่ละบุคคล ตามประเด็นคำถามที่ว่า ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการปลูกฝังจริยธรรมให้กับนักเรียน โดยปรากฏผลการสัมภาษณ์ดังนี้

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 มีความคิดเห็นว่า การปลูกฝังจริยธรรมเป็นการส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมนั้น คือสร้างสภาพแวดล้อมที่ช่วยกระตุ้นให้บุคคลกระทำพฤติกรรมนั้นได้ง่าย ๆ พัฒนาพฤติกรรมที่ต้องการโดยบอกนักเรียนโดยตรง พัฒนาจิตใจที่จะผลักดันให้นักเรียนเลือกกระทำพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้วยความ เต็มใจ และงดเว้นไม่กระทำพฤติกรรมที่ไม่ปรารถนาโดยไม่บังคับนักเรียน แต่ให้นักเรียนได้กระทำอย่างอิสรเสรี การฝึกพฤติกรรมให้กับนักเรียนโดยตรง สร้างทัศนคติให้นักเรียนได้พบเห็นด้วยตนเอง จะทำให้นักเรียนกระทำพฤติกรรมนั้นด้วยตนเอง เช่นการพูดจา

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ไพเราะ ความมีระเบียบวินัย ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เป็นต้น เมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ จะได้รับคำชมเชยหรือรางวัล เพื่อนักเรียนจะเรียนรู้ที่จะกระทำพฤติกรรมเหล่านี้ซ้ำอีก

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2 มีความคิดเห็นว่า การปลูกฝังจริยธรรมในด้านความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ ความจงรักภักดีต่อสถาบัน คือ รักโรงเรียน มีความกตัญญูต่อครูอาจารย์ ต่อผู้มีพระคุณ ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ปลูกฝังนักเรียนโดยเริ่มจากตนเอง ไม่ลอกข้อสอบ เก็บสิ่งของได้นำไปคืนเจ้าของ การปฏิบัติหน้าที่ที่ดีต่อคนในสังคม ด้านความรับผิดชอบ ด้านการเรียนส่งงานครบตรงเวลา รักษาสาธารณสมบัติส่วนรวม ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในโครงการประหยัดน้ำ ประหยัดไฟ ด้านความรักสามัคคี การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เห็นความสำคัญของผู้อื่น ทำให้เกิดความรักและเสียสละร่วมกัน

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3 มีความคิดเห็นว่า ควรปลูกฝังสปิริตบีซีซี ทั้ง 4 ด้าน คือ ความจงรักภักดี ต่อสถาบัน คือ เป็นคนดีของสังคมเมื่อจบจากโรงเรียนนี้ไป เติบโตเป็นผู้ใหญ่ เป็นคนดีของสังคมและพัฒนาประเทศชาติในอนาคต ความรับผิดชอบ ต่อตนเอง ทางโรงเรียนมีการปลูกฝังหน้าที่ของตนในการช่วยเหลือครู ช่วยเหลือตนเอง ช่วยเหลือพ่อแม่ ต่อสังคม คือการมีจิตสำนึกที่ดีต่อสังคม ความซื่อสัตย์สุจริต ต่อตนเอง การที่ประเทศชาติจะพัฒนาได้ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับความซื่อสัตย์ของนักเรียน ประเทศไทยยังพัฒนาได้ช้าเพราะประเทศของเรายังมีการโต้เถียง ขัดแย้งกัน การคอรัปชั่น เพราะฉะนั้นนักเรียนควรมีความซื่อสัตย์เป็นพื้นฐาน ความรักสามัคคี นักเรียนมีความสามัคคีกัน ถ้าเกิดการแตกความสามัคคีก็จะทำให้งานนั้นไม่สำเร็จ เกิดความแตกแยก ฉะนั้นเราควรปลูกฝังสปิริตบีซีซีให้กับนักเรียนด้วย

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 4 มีความคิดเห็นว่า นักเรียนทุกคนควรมีคุณธรรมจริยธรรมในการดำเนินชีวิตไม่ว่าจะอยู่ที่โรงเรียน หรือที่บ้าน การมีสปิริตบีซีซีในจิตใจ การแสดงออกซึ่งพฤติกรรมที่แสดงออกมาเมื่อกระทำออกมาจากจิตใจที่ดี ก็จะส่งผลให้นักเรียนคนนั้นมีพฤติกรรมที่ดี เป็นคนดี ถูกยอมรับจากคนในสังคมว่าเป็นคนดี เพราะทุกวันนี้การเรียนเก่งอย่างเดียวไม่ส่งผลให้คนๆนั้นประสบความสำเร็จ แต่การรู้จักช่วยเหลือผู้อื่น มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน ทำให้คนนั้นประสบความสำเร็จอย่างแท้จริง

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5 มีความคิดเห็นว่า การปลูกฝังสปิริตบีซีซี ทั้ง 4ด้าน คือ ความจงรักภักดี ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ และความรักสามัคคี มีอยู่ในนักเรียนบีซีซีทุกคน จะเห็นตัวอย่างจากศิษย์เก่าที่ออกไป สามารถรับใช้สังคมและประเทศชาติได้เป็นอย่างดี การจัดชั่วโมง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม หรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนปลูกฝังให้มีความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ นักเรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมนั้นได้ดี และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญได้แนวคิดว่าควรปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียน โดยเฉพาะการปลูกฝังสปิริตบีซีซีทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านความจงรักภักดี ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ และความรักสามัคคี เพื่อให้นักเรียนที่จบการศึกษาจากสถาบันนี้ ออกไปเป็นคนดีเพื่อสังคม มีคุณธรรมจริยธรรมเพื่อใช้ในการดำเนินชีวิต และรับใช้ประเทศชาติต่อไป

ผลการออกแบบและพัฒนาชุดแบบฝึกปฏิบัติการการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม

1. หลังจากที่ได้ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการสร้างชุดแบบฝึกโดยใช้กระบวนการกระจ่างค่านิยมในการออกแบบนำความรู้จากขั้นสำรวจและค้นคว้าหาข้อมูลมาออกแบบและพัฒนาชุดแบบฝึกกระจ่างค่านิยมในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ด้านความจงรักภักดี (Loyalty) ความซื่อสัตย์สุจริต (Honesty) ความรับผิดชอบ (Responsibility) ความรักสามัคคี (Unity) ซึ่งกระบวนการกระจ่างค่านิยม เป็นกระบวนการพัฒนาค่านิยมที่ช่วยให้บุคคลได้เรียนรู้ที่จะตัดสินใจโดยเชื่อว่าค่านิยมที่สมบูรณ์จะต้องมาจากเกณฑ์ทั้ง 7 ประการ ได้แก่ การเลือกค่านิยมเลือกอยากอิสระ เลือกจากแนวทางเลือกต่าง ๆ เลือกหลังจากที่ได้พิจารณาถึงผลที่จะเกิดจากทางเลือกแต่ละอย่าง การเห็นคุณค่าในค่านิยม มีความสุขกับสิ่งที่ได้เลือก เต็มใจที่จะยึดมั่นในสิ่งที่ได้เลือกนั้น โดยเปิดเผย การปฏิบัติตามค่านิยม ทำตามสิ่งที่ได้เลือกและเห็นคุณค่า ทำสิ่งนั้นซ้ำ ยึดถืออย่างเหนียวแน่น จนกลายเป็นแบบแผนในการดำเนินชีวิต

2. สร้างชุดแบบฝึกกระจ่างค่านิยมในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม จำนวน 4 ชุด คือ ความจงรักภักดี (Loyalty) ความซื่อสัตย์สุจริต (Honesty) ความรับผิดชอบ (Responsibility) ความรักสามัคคี (Unity) เป็นชุดฝึกที่มีการอ่านเนื้อเรื่อง การตอบคำถามจากการพิจารณาตามขั้นของกระบวนการกระจ่างค่านิยม แบบสำรวจพฤติกรรมตามขั้นของกระบวนการกระจ่างค่านิยม แบบฝึกกระจ่างค่านิยม มีข้อคำถามเตรียมไว้สำหรับการอภิปรายร่วมกับนักเรียนหลังจากทำชุดฝึกในแต่ละชุด และนำมาประยุกต์ใช้ให้เข้ากับนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

3. ตรวจสอบชุดแบบฝึกกระจ่างค่านิยมในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม โดยใช้ชุดแบบฝึกปฏิบัติการการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม สำหรับนักเรียน นำไปให้คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในทฤษฎีกระจ่างค่านิยมพิจารณาตามความเหมาะสม

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จากนั้นนำชุดแบบฝึกกระจ่างค่านิยมในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เมื่อปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยดูรายละเอียดชุดแบบฝึกกระจ่างค่านิยมในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนได้จากภาคผนวก ข

4. หลังจากที่ได้สร้างชุดแบบฝึกแล้ว จึงออกแบบแบบทดสอบประเมินหลังเรียนของนักเรียน ด้านความจงรักภักดี (Loyalty) มี 5 ข้อ ความซื่อสัตย์สุจริต (Honesty) มี 5 ข้อ ความรับผิดชอบ (Responsibility) มี 5 ข้อความรักสามัคคี (Unity) มี 5 ข้อทั้งหมดมี 20 ข้อ เป็นแบบปรนัย มีตัวเลือก 3 ตัว คือ ก. ข. ค.โดยใช้กระบวนการกระจ่างค่านิยมในการออกแบบนำความรู้จากขั้นสำรวจและค้นคว้าหาข้อมูลมาสร้างเป็นแบบทดสอบประเมินหลังเรียน

5. สร้างแบบทดสอบประเมินหลังเรียนโดยใช้กระบวนการกระจ่างค่านิยมในการออกแบบ ซึ่งกระบวนการกระจ่างค่านิยมมาจากเกณฑ์ทั้ง 7 ประการ ได้แก่ การเลือกค่านิยมเลือกอยากอิสระเลือกจากแนวทางเลือกต่างๆ เลือกหลังจากที่ได้พิจารณาถึงผลที่จะเกิดจากทางเลือกแต่ละอย่าง การเห็นคุณค่าในค่านิยม มีความสุขกับสิ่งที่ได้เลือก เต็มใจที่จะยึดมั่นในสิ่งที่ได้เลือกนั้นโดยเปิดเผย การปฏิบัติตามค่านิยม ทำตามสิ่งที่ได้เลือกและเห็นคุณค่า ทำสิ่งนั้นซ้ำ ยึดถืออย่างเหนียวแน่นจนกลายเป็นแบบแผนในการดำเนินชีวิต ซึ่งได้แบบทดสอบประเมินหลังเรียนของนักเรียน ด้านความจงรักภักดี (Loyalty) มี 5 ข้อ ความซื่อสัตย์สุจริต (Honesty) มี 5 ข้อความรับผิดชอบ (Responsibility) มี 5 ข้อความรักสามัคคี (Unity) มี 5 ข้อทั้งหมดมี 20 ข้อ เป็นแบบปรนัย มีตัวเลือก 3 ตัว คือ ก. ข. ค.

6. ตรวจสอบแบบทดสอบประเมินหลังเรียน 1 ชุด คือความจงรักภักดี (Loyalty) มี 5 ข้อ ความซื่อสัตย์สุจริต (Honesty) มี 5 ข้อความรับผิดชอบ (Responsibility) มี 5 ข้อ ความรักสามัคคี (Unity) มี 5 ข้อ ทั้งหมดมี 20 ข้อ เป็นแบบปรนัย มีตัวเลือก 3 ตัว คือ ก. ข. ค. ซึ่งแบบประเมินหลังเรียนของนักเรียนซึ่งในแบบประเมินมีคำถามสำหรับการอภิปรายเพิ่มเติมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจากนั้นนำไปให้คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในทฤษฎีกระจ่างค่านิยมพิจารณาตามความเหมาะสมและนำมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เมื่อปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยดูแบบทดสอบประเมินหลังเรียนได้จากภาคผนวก ค

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

7. เมื่อทำชุดแบบฝึกในแต่ละชุดเสร็จ ครูเตรียมข้อคำถามไว้สำหรับการอภิปรายร่วมกับนักเรียนโดยแบ่งเป็น 4 ชุด ซึ่งข้อคำถามไว้สำหรับการอภิปรายสามารถดูได้จากภาคผนวก ง ในระหว่างการทดลองผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรม และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน โดยทำการบันทึกผลการอภิปราย สรุปได้ดังนี้

ชุดที่ 1 เรื่องความจงรักภักดี นักเรียนส่วนใหญ่เมื่อถามถึงความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ นักเรียนจะรักและเคารพในพระมหากษัตริย์ไทย เช่นไม่วาดรูปล้อเลียน มีโอกาสจะบำเพ็ญประโยชน์ในสังคมเพื่อพระมหากษัตริย์ ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการตอบคำถามของนักเรียน โดยครูจดบันทึกได้ ดังนี้

“ถ้ามีโอกาสวาดรูปล้อเลียนในหลวงจะไม่วาดรูปล้อเลียนในหลวง”

“เคยวาดรูปล้อเลียนในหลวง แล้วคุณครูเรียกมากล่าวตักเตือนและทำโทษ จากนั้นก็ไม่ทำอีกเลย”

“เมื่อเห็นเพื่อนทำจะเตือนเพื่อนไม่ให้วาดรูปล้อเลียนในหลวง”

ชุดที่ 2 เรื่องความซื่อสัตย์สุจริต แสดงให้เห็นว่านักเรียนกระทำพฤติกรรมของความซื่อสัตย์นั้นโดยให้ความสำคัญมากและกระทำบ่อยครั้งจนเป็นนิสัยนำมาปฏิบัติประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันสม่ำเสมอเมื่อเห็นว่าดี เราก็ต้องปฏิบัติให้มากขึ้นอย่างสม่ำเสมอ และมีโอกาสก็ชักชวนคนอื่นทำแบบนี้ด้วยส่วนพฤติกรรมที่นักเรียนเห็นคุณค่ามากโดยให้ความสำคัญแรก ๆ แต่เมื่อใส่เครื่องหมายแสดงพฤติกรรมแล้วไม่มีเลย แสดงว่านักเรียนแสดงออกพฤติกรรมความซื่อสัตย์นักเรียนได้ปฏิบัติ แต่ยังไม่สม่ำเสมอหรือมีคนบอกให้ทำจึงทำ ซึ่งแท้จริงแล้วการปฏิบัติในสิ่งที่ดีนักเรียนควรตัดสินใจทำด้วยตนเอง ทำอย่างเต็มใจและเห็นคุณค่าในสิ่งที่ทำ ส่วนพฤติกรรมที่นักเรียนเห็นคุณค่าน้อย แต่ใส่เครื่องหมายพฤติกรรมมากแสดงว่านักเรียนคิดว่าไม่สำคัญ แต่แท้จริงนักเรียนเห็นความสำคัญจึงได้แง่คิดว่าพฤติกรรมใดที่นักเรียนเห็นว่าสำคัญก็ต้องปฏิบัติ เมื่อเป็นสิ่งที่ดีนักเรียนให้ความสำคัญกับสิ่งนั้น ทำให้นักเรียนเห็นคุณค่า ส่วนพฤติกรรมที่เห็นคุณค่าน้อยและมีเครื่องหมายน้อยแสดงว่านักเรียนยังปฏิบัติไม่สม่ำเสมอ บางครั้งไม่กล้าที่จะทำ แต่ถ้าเห็นว่าการกระทำเหล่านั้นดีก็ต้องปฏิบัติมากขึ้นอย่างสม่ำเสมอ และมีโอกาสก็ชักชวนเพื่อนด้วย ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการตอบคำถามของนักเรียน โดยครูจดบันทึกได้ ดังนี้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

“ไม่พูดโกหกซึ่งเป็นพฤติกรรมที่เห็นคุณค่ามากและได้รับเครื่องหมายมากโดยปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ”

“เก็บโทรศัพท์ได้คืนเจ้าของเป็นพฤติกรรมที่เห็นคุณค่ามากแต่ใส่เครื่องหมายน้อยได้ปฏิบัติแต่ยังไม่สม่ำเสมอหรือครูสอนให้ทำก็เลยทำ”

“ไม่ทุจริตในการสอบเป็นพฤติกรรมที่เห็นคุณค่าน้อย แต่ใส่เครื่องหมายพฤติกรรมมากทีแรกคิดว่าไม่สำคัญ แต่รู้ว่าเป็นสิ่งที่ต้องทำและควรให้ความสำคัญกับเรื่องนั้น”

“ไม่ขโมยของเป็นพฤติกรรมที่เห็นคุณค่าน้อยและมีเครื่องหมายน้อย แต่ยังมีบ้างที่หยิบของเพื่อนไปเพราะอยากได้ แต่รู้ว่าเป็นสิ่งที่ไม่ดีไม่ควรทำ”

ชุดที่ 3 เรื่องความรับผิดชอบ เมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรมความรับผิดชอบแล้วมีความสุขรับผิดชอบต่อการส่งงานเมื่อนักเรียนมีโอกาสจะทำอย่างสม่ำเสมอตลอดไปแต่มีนักเรียนบางคนที่ยังไม่ส่งงาน ต้องมีการทวงถาม หากแต่มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองให้ส่งงานตรงเวลา มีความรับผิดชอบมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการตอบคำถามของนักเรียนโดยครูจดบันทึกได้ ดังนี้

“รู้สึกมีความสุข ที่งานต่าง ๆ เสร็จเรียบร้อยดี ไม่ต้องให้ครูทวงถาม”

“มีความรับผิดชอบมากขึ้น แต่เหนื่อยมากกว่าจะทำงานเสร็จ ต้องอดทนและมีความพยายามมาก เมื่อทำเสร็จแล้วก็หายเหนื่อย”

“มีความรับผิดชอบสม่ำเสมอ ไม่เคยให้ครูทวงถาม”

“ยังไงต้องมีงานส่ง ไม่งั้นครูหักคะแนนแน่”

“มีบ้างที่ไม่ส่งงาน แต่รู้สึกไม่สบายใจ ยังไงต้องทำส่งครูให้ได้”

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ชุดที่ 4 เรื่องความรักสามัคคีนักเรียนมีความสุขเมื่อทำงานร่วมกับเพื่อนเป็นบางครั้งบางครั้งมีการทะเลาะกัน การทำงานร่วมกับเพื่อนจะสำเร็จได้ด้วยความร่วมมือจากทุกคนที่เป็นสมาชิกกลุ่ม นักเรียนมีโอกาสที่จะทำ นักเรียนส่วนใหญ่ยืนยันที่จะทำแม้มีความลำบากใจในการทำงาน แต่จะยอมรับฟังความคิดเห็นของคนส่วนมากและจะทำทุกครั้งที่มีการทำงานกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการตอบคำถามของนักเรียน โดยครูจดบันทึกได้ ดังนี้

“อยากทำงานกลุ่มให้สำเร็จ ต้องอดทนและฟังความคิดเห็นของเพื่อน ๆ ด้วย”

“เพื่อน ๆ ชอบชวนให้เข้ากลุ่ม เพราะเพื่อนบอกว่าชอบทำงานกับผม”

“ไม่ชอบเข้ากลุ่มกับเพื่อน เพราะมักจะทะเลาะกับเพื่อน บางคนไม่เตรียมงานมาเลย แต่ต้องทำงานกลุ่มให้สำเร็จ ไม่งั้นไม่มีคะแนนแน่”

“ทำงานกลุ่มกับเพื่อนทำยาก แต่อยากให้งานสำเร็จ ต้องอดทน ถ้าเพื่อนไม่ทำงานก็ไปบอกครู”

“การทำงานกลุ่มมีบางครั้งที่ทะเลาะกัน แต่ก็ทำงานได้สำเร็จเพราะเพื่อน ๆ อยากได้คะแนนดี”

การประเมินผลแบบทดสอบหลังเรียน

1. นำชุดแบบฝึกกระจ่างค่านิยมในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/5 โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย เพื่อนำผลที่ได้จากการทำแบบฝึกมาประเมินความก้าวหน้าของนักเรียน โดยนักเรียนทดลองทำชุดแบบฝึกกระจ่างค่านิยมในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม สำหรับนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย ซึ่งมีจำนวน 4 ชุดแบบฝึกได้แก่ ด้านความจงรักภักดี ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านความรับผิดชอบและด้านความรักสามัคคี ซึ่งเป็นชุดแบบฝึกที่นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง เมื่อทำครบทั้ง 4 ชุดชุดหนึ่งใช้เวลาประมาณ 2 คาบ รวมเวลาที่ใช้3 คาบ/สัปดาห์ ทั้งหมดจำนวน 3 สัปดาห์เป็นเวลา 9 วัน คาบละ 50 นาทีเมื่อนักเรียนศึกษาแล้วจบในแต่ละชุด จะมีคำถามอภิปรายร่วมกับนักเรียนในชั้นเรียน ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีการอภิปรายผลระหว่างครูกับนักเรียนหลังทำ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

แต่ละชุดเสร็จ โดยเป็นข้อคำถามในการอภิปรายร่วมกัน ครูบันทึกข้อมูลในชุดแบบฝึกของนักเรียนแต่ละคน

2. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล โดยให้นักเรียนทำแบบทดสอบประเมินหลังเรียนของนักเรียน 1 ชุด จำนวน 20 ข้อ โดยให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/5 จำนวน 50 คน 1 ห้องเรียน ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 ของโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย หลังจากทำเสร็จในชั่วโมงครูเก็บมาตรวจและลงคะแนนของนักเรียนไว้ดังนี้

ตารางที่ 1 ตารางคะแนนประเมินผลหลังทำชุดแบบฝึกปฏิบัติ

นักเรียนเลขที่	คะแนนที่ได้					ร้อยละ
	ความจงรักภักดี	ความซื่อสัตย์	ความรับผิดชอบ	ความรักสามัคคี	รวม	
1	4	5	5	5	19	95.00
2	5	5	5	5	20	100.00
3	4	5	4	5	18	90.00
4	4	5	5	5	19	95.00
5	5	5	3	5	18	90.00
6	5	5	5	4	19	95.00
7	4	5	4	5	18	90.00
8	4	4	4	5	17	85.00
9	5	5	5	4	19	95.00
10	3	5	4	5	17	85.00
11	5	3	5	5	18	90.00
12	3	5	4	1	13	65.00
13	4	5	5	5	19	95.00
14	5	5	4	5	19	95.00
15	1	1	3	3	8	40.00
16	4	5	5	4	18	90.00
17	4	5	4	4	17	85.00
18	4	5	5	5	19	95.00

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 1 (ต่อ)

นักเรียนเลขที่	คะแนนที่ได้					ร้อยละ
	ความจงรักภักดี	ความซื่อสัตย์	ความรับผิดชอบ	ความรักสามัคคี	รวม	
19	4	5	4	5	18	90.00
20	5	5	5	5	20	100.00
21	4	5	3	4	16	80.00
22	3	4	4	5	16	80.00
23	5	5	5	4	19	95.00
24	4	5	4	5	18	90.00
25	5	5	5	5	20	100.00
26	5	5	5	5	20	100.00
27	3	5	5	5	18	90.00
28	4	4	5	5	18	90.00
29	5	5	4	5	19	95.00
30	5	5	3	5	18	90.00
31	3	5	5	5	18	90.00
32	5	5	4	5	19	95.00
33	5	5	5	5	20	100.00
34	5	5	5	5	20	100.00
35	5	4	4	2	15	75.00
36	5	5	5	2	17	85.00
37	5	5	5	1	16	80.00
38	5	5	4	5	19	95.00
39	5	5	3	5	18	90.00
40	5	5	4	5	19	95.00
41	5	5	5	5	20	100.00
42	5	5	5	5	20	100.00
43	4	5	4	5	18	90.00
44	5	5	4	5	19	95.00

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 1 (ต่อ)

นักเรียนเลขที่	คะแนนที่ได้					ร้อยละ
	ความจงรักภักดี	ความซื่อสัตย์	ความรับผิดชอบ	ความรักสามัคคี	รวม	
45	5	5	4	5	19	95.00
46	5	4	4	4	17	85.00
47	5	5	5	5	20	100.00
48	3	5	5	5	18	90.00
49	5	5	5	4	19	95.00
50	5	5	5	4	19	95.00
รวม	**220**	**239**	**221**	**225**		
$\overline{X}$	**4.40**	**4.78**	**4.42**	**4.50**		
S.D.	**0.86**	**0.68**	**0.67**	**1.02**		
ร้อยละ	**88.00**	**95.60**	**88.40**	**90.00**		

จากตารางผลการเก็บคะแนนแบบทดสอบประเมินผลหลังเรียน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/5 จำนวน 50 คน ค่าเฉลี่ยของคะแนนเมื่อแบ่งเป็นแต่ละด้าน ดังนี้ ด้านความจงรักภักดี ค่าเฉลี่ยคะแนนรวมของห้องได้ 4.40 มีคะแนนร้อยละ 88.00 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.86 ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ค่าเฉลี่ยคะแนนรวมของห้องได้ 4.78 มีคะแนนร้อยละ 95.60 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.68 ด้านความรับผิดชอบ ค่าเฉลี่ยคะแนนรวมของห้องได้ 4.42 มีคะแนนร้อยละ 88.40 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.67 ด้านความรักสามัคคี ค่าเฉลี่ยคะแนนรวมของห้องได้ 4.50 มีคะแนนร้อยละ 90.00 ซึ่งถือได้ว่าอยู่ในระดับที่น่าพอใจ นักเรียนส่วนใหญ่มีสปิริตบีซีซี มีคุณธรรมจริยธรรมที่เด่นชัดและเหมาะสม

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การวิเคราะห์ข้อมูลและการอภิปรายผล

1. เมื่อทำชุดแบบฝึกในแต่ละชุดเสร็จ ครูเตรียมข้อคำถามไว้สำหรับการอภิปรายร่วมกับนักเรียนโดยแบ่งเป็น 4 ชุด ซึ่งข้อคำถามไว้สำหรับการอภิปรายสามารถดูได้จากภาคผนวก ค ในระหว่างการทดลองผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรม และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน โดยทำการบันทึกผลการอภิปราย สรุปได้ดังนี้

ชุดที่ 1 เรื่องความจงรักภักดี นักเรียนส่วนใหญ่เมื่อถามถึงความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ นักเรียนจะรักและเคารพในพระมหากษัตริย์ไทย เช่นไม่วาดรูปล้อเลียน มีโอกาสจะบำเพ็ญประโยชน์ในสังคมเพื่อพระมหากษัตริย์ ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการตอบคำถามของนักเรียน โดยครูจดบันทึกได้ ดังนี้

“ถ้ามีโอกาสวาดรูปล้อเลียนในหลวงจะไม่วาดรูปล้อเลียนในหลวง”

“เคยวาดรูปล้อเลียนในหลวง แล้วคุณครูเรียกมากล่าวตักเตือนและทำโทษ จากนั้นก็ไม่ทำอีกเลย”

“เมื่อเห็นเพื่อนทำจะเตือนเพื่อนไม่ให้วาดรูปล้อเลียนในหลวง”

ชุดที่ 2 เรื่องความซื่อสัตย์สุจริต แสดงให้เห็นว่านักเรียนกระทำพฤติกรรมของความซื่อสัตย์นั้น โดยให้ความสำคัญมากและกระทำบ่อยครั้งจนเป็นนิสัยนำมาปฏิบัติประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันสม่ำเสมอเมื่อเห็นว่าดี เราก็ต้องปฏิบัติให้มากขึ้น อย่างสม่ำเสมอ และมีโอกาสก็ชักชวนคนอื่นทำแบบนี้ด้วยส่วนพฤติกรรมที่นักเรียนเห็นคุณค่ามากโดยให้ความสำคัญแรก ๆ แต่เมื่อใส่เครื่องหมายแสดงพฤติกรรมแล้วไม่มีเลย แสดงว่านักเรียนแสดงออกพฤติกรรมความซื่อสัตย์นักเรียนได้ปฏิบัติแต่ยังไม่สม่ำเสมอหรือมีคนบอกให้ทำจึงทำ ซึ่งแท้จริงแล้วการปฏิบัติในสิ่งที่ดีนักเรียนควรตัดสินใจทำด้วยตนเอง ทำอย่างเต็มใจและเห็นคุณค่าในสิ่งที่ทำ ส่วนพฤติกรรมที่นักเรียนเห็นคุณค่าน้อย แต่ใส่เครื่องหมายพฤติกรรมมากแสดงว่านักเรียนคิดว่าไม่สำคัญ แต่แท้จริงนักเรียนเห็นความสำคัญจึงได้แง่คิดว่าพฤติกรรมใดที่นักเรียนเห็นว่าสำคัญก็ต้องปฏิบัติ เมื่อเป็นสิ่งที่ดีนักเรียนให้ความสำคัญกับสิ่งนั้นทำให้นักเรียนเห็นคุณค่า ส่วนพฤติกรรมที่เห็นคุณค่าน้อยและมีเครื่องหมายน้อยแสดงว่านักเรียนยังปฏิบัติไม่สม่ำเสมอ บางครั้งไม่กล้าที่จะทำ แต่ถ้าเห็นว่า

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การกระทำเหล่านั้นดีก็ต้องปฏิบัติมากขึ้นอย่างสม่ำเสมอ และมีโอกาสก็ชักชวนเพื่อนด้วย ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการตอบคำถามของนักเรียน โดยครูจดบันทึกได้ ดังนี้

“ไม่พูดโกหกซึ่งเป็นพฤติกรรมที่เห็นคุณค่ามากและได้รับเครื่องหมายมากโดยปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ”

“เก็บโทรศัพท์ได้คืนเจ้าของเป็นพฤติกรรมที่เห็นคุณค่ามากแต่ใส่เครื่องหมายน้อย ได้ปฏิบัติแต่ยังไม่สม่ำเสมอหรือครูสอนให้ทำก็เลยทำ”

“ไม่ทุจริตในการสอบเป็นพฤติกรรมที่เห็นคุณค่าน้อย แต่ใส่เครื่องหมายพฤติกรรมมากทีแรกคิดว่าไม่สำคัญ แต่รู้ว่าเป็นสิ่งที่ต้องทำและควรให้ความสำคัญกับเรื่องนั้น”

“ไม่ขโมยของเป็นพฤติกรรมที่เห็นคุณค่าน้อยและมีเครื่องหมายน้อย แต่ยังมีบ้างที่หยิบของเพื่อนไปเพราะอยากได้ แต่รู้ว่าเป็นสิ่งที่ไม่ดีไม่ควรทำ”

ชุดที่ 3 เรื่องความรับผิดชอบ เมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรมความรับผิดชอบแล้ว มีความสุขรับผิดชอบต่อการส่งงานเมื่อนักเรียนมีโอกาสจะทำอย่างสม่ำเสมอตลอดไปแต่มีนักเรียนบางคนที่ยังไม่ส่งงาน ต้องมีการทวงถาม หากแต่มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองให้ส่งงานตรงเวลา มีความรับผิดชอบมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการตอบคำถามของนักเรียน โดยครูจดบันทึกได้ ดังนี้

“รู้สึกมีความสุข ที่งานต่าง ๆ เสร็จเรียบร้อยดี ไม่ต้องให้ครูทวงถาม”

“มีความรับผิดชอบมากขึ้น แต่เหนื่อยมากกว่าจะทำงานเสร็จ ต้องอดทนและมีความพยายามมาก เมื่อทำเสร็จแล้วก็หายเหนื่อย”

“มีความรับผิดชอบสม่ำเสมอ ไม่เคยให้ครูทวงถาม”

“ยังไงต้องมีงานส่ง ไม่งั้นครูหักคะแนนแน่”

“มีบ้างที่ไม่ส่งงาน แต่รู้สึกไม่สบายใจ ยังไงต้องทำส่งครูให้ได้”

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ชุดที่ 4 เรื่องความรักสามัคคี นักเรียนมีความสุขเมื่อทำงานร่วมกับเพื่อนเป็นบางครั้งบางครั้งมีการทะเลาะกัน การทำงานร่วมกับเพื่อนจะสำเร็จได้ด้วยความร่วมมือจากทุกคนที่เป็นสมาชิกกลุ่ม นักเรียนมีโอกาสที่จะทำ นักเรียนส่วนใหญ่ยืนยันที่จะทำแม้มีความลำบากใจในการทำงาน แต่จะยอมรับฟังความคิดเห็นของคนส่วนมากและจะทำทุกครั้งที่มีการทำงานกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการตอบคำถามของนักเรียน โดยครูจดบันทึกได้ ดังนี้

“อยากทำงานกลุ่มให้สำเร็จ ต้องอดทนและฟังความคิดเห็นของเพื่อน ๆ ด้วย”

“เพื่อน ๆ ชอบชวนให้เข้ากลุ่ม เพราะเพื่อนบอกว่าชอบทำงานกับผม”

“ไม่ชอบเข้ากลุ่มกับเพื่อน เพราะมักจะทะเลาะกับเพื่อน บางคนไม่เตรียมงานมาเลย แต่ต้องทำงานกลุ่มให้สำเร็จ ไม่งั้นไม่มีคะแนนแน่”

“ทำงานกลุ่มกับเพื่อนทำยาก แต่อยากให้งานสำเร็จ ต้องอดทน ถ้าเพื่อนไม่ทำงานก็ไปบอกครู”

“การทำงานกลุ่มมีบางครั้งที่ทะเลาะกัน แต่ก็ทำงานได้สำเร็จเพราะเพื่อน ๆ อยากได้คะแนนดี”

2. นำผลที่ได้จากการทำแบบฝึกมาประเมินความก้าวหน้าของนักเรียนโดยประเมินจากการทดลองทำชุดแบบฝึกกระจ่างค่านิยมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนและแบบทดสอบประเมินหลังเรียนของนักเรียนโดยนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/5 จำนวน 50 คน ผลปรากฏว่าเมื่อแบ่งออกเป็นแต่ละด้าน ด้านละ 5 คะแนนดังนี้ ด้านความจงรักภักดีมีคะแนนค่าเฉลี่ย 4.40 ด้านความซื่อสัตย์สุจริตมีคะแนนค่าเฉลี่ย 4.78 ด้านความรับผิดชอบมีคะแนนค่าเฉลี่ย 4.42 และด้านความรักสามัคคีมีคะแนนเฉลี่ย 4.50

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการทำแบบประเมินหลังเรียนของนักเรียน โดยนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/5 จำนวน 50 คน ผลปรากฏว่าคะแนนที่ได้คิดเป็นร้อยละ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเมื่อแบ่งออกเป็นแต่ละด้าน ดังนี้ ด้านความจงรักภักดีคิดเป็นร้อยละ 88.00ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.86 ด้านความซื่อสัตย์สุจริตคิดเป็นร้อยละ 95.60ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.68ด้านความรับผิดชอบคิดเป็นร้อยละ 88.40ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.67และด้านความรักสามัคคีคิดเป็นร้อยละ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

90.00ซึ่งอยู่ในระดับที่น่าพอใจ และสรุปได้ว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/5 มีคุณธรรมจริยธรรมและสปิริตบีซีซีที่เด่นชัดและเหมาะสม

ข้อวิจารณ์

จากผลการวิจัยมีข้อค้นพบที่ควรนำมา ดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลต่าง ๆ ของกระบวนการกระจ่างค่านิยมสามารถนำไปใช้พัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในด้านความจงรักภักดี (Loyalty)มีความซื่อสัตย์สุจริต (Honesty)มีความรับผิดชอบ (Responsibility)มีความรักสามัคคี (Unity)โดยทดสอบการใช้ชุดแบบฝึกปฏิบัติการการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งผลปรากฏว่านักเรียนเห็นความสำคัญของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของตนเองดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ นักเรียนจะมองเห็นค่านิยมของตนในแง่ดี ทั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่ากระบวนการกระจ่างค่านิยมนั้น เป็นกระบวนการค้นหาค่านิยมด้วยตนเอง ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง มีการตัดสินใจด้วยตนเอง เกิดความมั่นใจ เข้าใจและเห็นคุณค่าในสิ่งที่ตนเลือกกระทำลงไป เป็นกระบวนการที่เน้นกระบวนการคิด การมีเหตุผล เกิดทักษะการตัดสินใจอย่างเป็นขั้นตอน สามารถแก้ไขความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในกระบวนการตัดสินใจได้ ส่งเสริมให้บุคคลมีความสามารถในการแก้ไขปัญหากล้าตัดสินใจในสถานการณ์ที่ตรงกับความเป็นจริง

2. ชุดแบบฝึกกระจ่างค่านิยมในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม สามารถทำให้ผู้เรียนมีการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมได้ดีขึ้น การนำกระบวนการกระจ่างค่านิยมมาใช้พัฒนาคุณธรรมจริยธรรมจะให้ผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น เช่น งานวิจัยของ ถนอมศักดิ์ ชวโนวานิช (2544) เรื่องการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชน พบว่าหลังการทดลองกลุ่มทดลองมีคะแนนมากกว่ากลุ่มควบคุมทั้ง ๆ ที่ก่อนทดลองกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีคะแนนไม่ต่างกัน จากผลการวิจัยของ สุทธิพร บุญส่ง (2545) รูปแบบการสอนเพื่อพัฒนาความรับผิดชอบของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล พบว่า ข้อมูลเชิงปริมาณจากค่าระดับคะแนนความรับผิดชอบและค่าระดับคะแนนเหตุผลเชิงจริยธรรมและข้อมูลเชิงคุณภาพกล่าวได้ว่ารูปแบบการสอนเพื่อพัฒนาคุณลักษณะความรับผิดชอบที่พัฒนาขึ้นนี้มีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้จัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณลักษณะความรับผิดชอบของผู้เรียนได้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์จากผลการวิจัยของ อมร ไกรเทพ (2549) การรายงานการใช้แบบฝึกเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมเพื่อพัฒนาทักษะคณิตศาสตร์ เรื่องสัดส่วนโดยใช้เกม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การเรียนรู้คณิตศาสตร์ ศึกษาด้านคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน ระหว่างก่อนและหลังการใช้มีคะแนนดีขึ้น จากผลงานวิจัยของ วรรณพร มุมกระโทก (2549) รายงานการใช้สื่อประสม ในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเทศบาล 2 (วัดศรีบุรีรัตนาราม) ผลการวิจัยพบว่า วิธีการปลูกฝังจริยธรรม ที่ได้เสนอมาทั้ง 4 วิธี คือ การทำค่านิยมให้กระจ่าง (Value Clarification ย่อว่า VC) ทฤษฎีการให้เหตุผลทางจริยธรรม (Moral Reasoning ย่อว่า MR) การปรับพฤติกรรม(Behavior Modification ย่อว่า BM)และทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning ย่อว่า SL)ลักษณะแตกต่างกันมากทีเดียว มีการสร้างแบบประเมินคุณภาพของสื่อประสม ชุดปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม 8 ประการ ผลคะแนนอยู่ในระดับดีมาก ร้อยละ 76.67 และอยู่ในระดับดี ร้อยละ 23.33 จากผลการวิจัยของ โกวิทย์ ทองอยู่ (2551) การพัฒนาหลักสูตรการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนประถมศึกษาโรงเรียนบ้านชีวิทยาผลการตรวจสอบประสิทธิภาพของหลักสูตรใช้รูปแบบการประเมิน หลักสูตรของ ปุยซองค์ Puissance Measure (P.M.) พบว่า ผลการประเมินหลักสูตรโดยรวมค่า Puissance Measure (P.M.) เท่ากับ 14.67 ซึ่งแปลความตามเกณฑ์ประเมินได้ว่ามีคุณค่าสูงการทำแบบประเมินคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน พบว่า คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลองหลังการทดลองใช้หลักสูตรสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลองหลังการทดลองใช้หลักสูตรสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ชุดแบบฝึกกระจ่างค่านิยมในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาค่านิยม ได้ผลสัมฤทธิ์เช่นเดียวกันกับการนำชุดฝึกปฏิบัติการ บทเรียนสำเร็จรูปแบบวัดหรือชุดแบบฝึกไปใช้พัฒนาการเรียนรู้ในด้านการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ด้านต่าง ๆ เช่น นคร ดุพงษ์ (2551); พิพัฒ ตาสาโรจน์ (2551); นวนละออง หงส์ภู (2552); อัมราภรณ์ อายาทอง (2552); องอาจ จูมสีมา (2554) ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวพบว่า เมื่อนำชุดฝึกปฏิบัติการ บทเรียนสำเร็จรูป แบบวัดหรือชุดแบบฝึกไปทดลองใช้แล้ว ผลปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างมีผลสัมฤทธิ์และพฤติกรรมของนักเรียนเปลี่ยนไป คือมีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้นกว่าเดิม ทั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นเพราะชุดฝึกปฏิบัติการ การนำสื่อการสอน นวัตกรรมต่าง ๆ เช่น ชุดนิทาน ชุดซีดีนิทาน เกม สื่อประสม และวิธีการสอนแบบต่าง ๆ เช่น การอภิปราย และซักถาม ผสมผสานกับกระบวนการกระจ่างค่านิยม จึงมีผลให้นักเรียนมีพัฒนาการค่านิยมสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับที่ บุญชม ศรีสะอาด (2537: 77) ได้กล่าวถึงหลักการสร้างบทเรียนสำเร็จรูป สรุปได้ว่า การเรียนรู้เพิ่มทีละน้อย การมีส่วนร่วมอย่างจริงจัง การรู้ผล และความสำเร็จ ซึ่งหลักการดังกล่าว เป็นการสร้างชุดฝึกปฏิบัติการ จะช่วยให้ผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

4. จากที่นักเรียนทำแบบทดสอบประเมินผลหลังเรียน มีคะแนนสูงนั้น เนื่องจากนักเรียนบางคนมีค่านิยมในสปิริตบีซีซีแต่เดิมอยู่แล้ว และเมื่อผ่านการฝึกทำชุดแบบฝึกกระจ่างค่านิยมในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม จะมีการอภิปรายร่วมกับนักเรียนในกรณีที่นักเรียนทำชุดแบบฝึกกระจ่างค่านิยมในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมเสร็จในแต่ละด้าน เมื่อจบด้านที่หนึ่งมีการอภิปรายผลโดยมีคำถามสั้น ๆ ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนตอบคำถาม และเพื่อย้ำความเข้าใจจากการทำชุดแบบฝึกกระจ่างค่านิยมในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ผลปรากฏว่า นักเรียนส่วนใหญ่ผ่านประสบการณ์ในบางกรณีที่เกิดขึ้น และสามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ จากการคิดใคร่ครวญถึงพฤติกรรมที่เลือกที่จะทำ โดยการตัดสินใจของนักเรียนเอง นักเรียนมีการสำรวจพฤติกรรมของตนเองว่าทำแล้วจะเกิดผลดีอย่างไร โดยใช้กระบวนการกระจ่างค่านิยมในการตั้งคำถามอภิปรายร่วมกับนักเรียน เมื่อนักเรียนได้ผ่านประสบการณ์จากชุดแบบฝึกกระจ่างค่านิยม ดังจะเห็นได้จากผลการวิจัยที่พบว่า ผลการเก็บคะแนนแบบทดสอบประเมินผลหลังเรียน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/5 จำนวน 50 คน ค่าเฉลี่ยของคะแนนเมื่อแบ่งเป็นแต่ละด้าน ดังนี้ ด้านความจงรักภักดี ค่าเฉลี่ยคะแนนรวมของห้องได้ 4.40 มีคะแนนร้อยละ 88.00 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.86 ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ค่าเฉลี่ยคะแนนรวมของห้องได้ 4.78 มีคะแนนร้อยละ 95.60 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.68 ด้านความรับผิดชอบ ค่าเฉลี่ยคะแนนรวมของห้องได้ 4.42 มีคะแนนร้อยละ 88.40 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.67 ด้านความรักสามัคคี ค่าเฉลี่ยคะแนนรวมของห้องได้ 4.50 มีคะแนนร้อยละ 90.00 ซึ่งถือได้ว่าอยู่ในระดับที่น่าพอใจ เมื่อนักเรียนได้รับประสบการณ์ใหม่จากชุดแบบฝึกกระจ่างค่านิยมในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม โดยใช้กระบวนการกระจ่างค่านิยม ทำให้นักเรียนได้กระจ่างชัดในค่านิยมของตนเองยิ่งขึ้น เกิดความมั่นใจ เข้าใจและเห็นคุณค่า ในสิ่งที่ตนยึดถือและได้ตัดสินใจเลือกที่จะกระทำ ค่านิยมในคุณธรรม จริยธรรม ด้านสปิริตบีซีซีจึงมีการพัฒนาที่ดีขึ้น

จากผลการวิจัยที่กล่าวมา แสดงว่าชุดแบบฝึกกระจ่างค่านิยมในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมโดยใช้กระบวนการกระจ่างค่านิยม เป็นนวัตกรรมอย่างหนึ่งที่นำมาใช้พัฒนาค่านิยมในคุณธรรม จริยธรรมด้านสปิริตบีซีซีให้อยู่ในเกณฑ์ที่ดีได้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

ในการศึกษาค้นคว้าเรื่องการพัฒนาสปิริตบีซีซี ด้วยทฤษฎีกระจ่างค่านิยมสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรมในด้านความจงรักภักดี (Loyalty) ความซื่อสัตย์สุจริต (Honesty) ความรับผิดชอบ (Responsibility) ความรักสามัคคี (Unity) โดยการใช้แบบฝึกกระจ่างค่านิยมที่สร้างขึ้นมา

คำถามของการวิจัย

1. แบบฝึกกระจ่างค่านิยมใช้พัฒนาคุณธรรม จริยธรรมในด้านความจงรักภักดี (Loyalty) ความซื่อสัตย์สุจริต (Honesty) ความรับผิดชอบ (Responsibility) ความรักสามัคคี (Unity) มีลักษณะอย่างไร

2. แบบฝึกกระจ่างค่านิยม ที่พัฒนาขึ้น จะสามารถพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมในด้านความจงรักภักดี (Loyalty) ความซื่อสัตย์สุจริต (Honesty) ความรับผิดชอบ (Responsibility) ความรักสามัคคี (Unity) ได้หรือไม่

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ขอบเขตของการวิจัย

1. กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา เป็นการกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบที่หน่วยตัวอย่างทุกหน่วยมีโอกาสถูกเลือกเท่ากันเป็นนักเรียนประถมเพศชาย ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย จำนวน 50 คน จาก 1 ห้องเรียน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ เป็นนักเรียนประถมเพศชายที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย ได้ดำเนินการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 50 คน จาก 1 ห้องเรียน และดำเนินการศึกษาเด็กนักเรียนทุกคนที่อยู่ในห้องเรียนที่ถูกเลือกเป็นตัวอย่าง มีนักเรียนที่ทำการศึกษา จำนวน 50 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองปฏิบัติได้แก่ ชุดแบบฝึกกระจ่างค่านิยมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม จำนวน 4 ชุด คือ ความจงรักภักดี (Loyalty) ความซื่อสัตย์สุจริต (Honesty) ความรับผิดชอบ (Responsibility) ความรักสามัคคี (Unity)ใช้เวลา 3 คาบ/สัปดาห์ จำนวน 3 สัปดาห์ เป็นเวลา 9 วัน วันละ 50 นาที

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2. เครื่องมือที่ใช้ในการสะท้อนผลของการปฏิบัติ ประกอบด้วย

แบบทดสอบประเมินหลังเรียน 1 ชุด คือ ความจงรักภักดี (Loyalty) มี 5 ข้อ ความซื่อสัตย์สุจริต (Honesty) มี 5 ข้อความรับผิดชอบ (Responsibility) มี 5 ข้อความรักสามัคคี (Unity) มี 5 ข้อ ทั้งหมดมี 20 ข้อ เป็นแบบปรนัย มีตัวเลือก 3 ตัว คือ ก. ข. ค.

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยให้นักเรียนทำชุดแบบฝึกกระจ่างค่านิยมในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม จำนวน 4 ชุด คือ ความจงรักภักดี (Loyalty) ความซื่อสัตย์สุจริต (Honesty) ความรับผิดชอบ (Responsibility) ความรักสามัคคี (Unity) โดยชุดหนึ่งทำประมาณ 2 คาบ รวมทั้งหมดใช้เวลา 3 คาบ/สัปดาห์ จำนวน 3 สัปดาห์เป็นเวลา 9 วัน คาบละ 50 นาทีมีการอภิปรายผลระหว่างครูกับนักเรียนหลังทำแต่ละชุดเสร็จ ครูบันทึกข้อมูลในชุดแบบฝึกของนักเรียนแต่ละคน

2. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยให้นักเรียนทำแบบทดสอบประเมินหลังเรียนของนักเรียน 1 ชุด จำนวน 20 ข้อ โดยให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/5 จำนวน 50 คน 1 ห้องเรียน ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 ของโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย หลังจากทำเสร็จในชั่วโมงครูเก็บมาตรวจและลงคะแนนของนักเรียนไว้

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการจดบันทึกข้อมูลของนักเรียนขณะทำชุดแบบฝึกกระจ่างค่านิยมในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม จำนวน 4 ชุด คือด้านความจงรักภักดี (Loyalty) ความซื่อสัตย์สุจริต (Honesty) ความรับผิดชอบ (Responsibility) ความรักสามัคคี (Unity) และการทำแบบทดสอบประเมินหลังเรียน 20 ข้อ

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ชุดแบบฝึกกระจ่างค่านิยมในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม จำนวน 4 ชุด คือ ความจงรักภักดี (Loyalty) ความซื่อสัตย์สุจริต (Honesty) ความรับผิดชอบ (Responsibility) ความรักสามัคคี (Unity) โดยมีการอภิปรายผลหลังเรียนในแต่ละชุด จากคำตอบที่นักเรียนอภิปรายร่วมกัน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

กับครู ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยสังเกตพฤติกรรมและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนทำการบันทึกผลการอภิปรายโดยสรุปเป็นความเรียง

2. แบบทดสอบประเมินผลหลังเรียนวิเคราะห์โดยตรวจคำตอบจากแบบทดสอบประเมินผลหลังเรียนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/5 จำนวน 50 คน โดยประเมินจากแบบทดสอบประเมินหลังเรียนของนักเรียนโดยหาค่าร้อยละ และคะแนนเบี่ยงเบนมาตรฐานนำเสนอประกอบการวิจัยในรูปผลคะแนนของนักเรียนเป็นตารางประกอบความเรียง

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่า

1. หลังการใช้ชุดแบบฝึกกระจ่างค่านิยมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมโดยกระบวนการกระจ่างค่านิยมเมื่อนักเรียนได้รับประสบการณ์ใหม่จากชุดแบบฝึกกระจ่างค่านิยมในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมทำให้นักเรียนได้กระจ่างชัดในค่านิยมของตนเองยิ่งขึ้น เกิดความมั่นใจ เข้าใจและเห็นคุณค่า ในสิ่งที่ตนยึดถือและได้ตัดสินใจเลือกที่จะกระทำ ค่านิยมในคุณธรรม จริยธรรมด้านสปิริตบีซีซีจึงมีการพัฒนาที่ดีขึ้น

2. ผลการเก็บคะแนนแบบทดสอบประเมินผลหลังเรียน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/5 จำนวน 50 คน ค่าเฉลี่ยของคะแนนเมื่อแบ่งเป็นแต่ละด้าน ดังนี้ ด้านความจงรักภักดี ค่าเฉลี่ยคะแนนรวมของห้องได้ 4.40 มีคะแนนร้อยละ 88.00 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.86 ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ค่าเฉลี่ยคะแนนรวมของห้องได้ 4.78 มีคะแนนร้อยละ 95.60 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.68 ด้านความรับผิดชอบ ค่าเฉลี่ยคะแนนรวมของห้องได้ 4.42 มีคะแนนร้อยละ 88.40 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.67 ด้านความรักสามัคคี ค่าเฉลี่ยคะแนนรวมของห้องได้ 4.50 มีคะแนนร้อยละ 90.00 ซึ่งถือได้ว่าอยู่ในระดับที่น่าพอใจ

ข้อเสนอแนะ

1. การปรับปรุงเวลาในการทำแบบฝึกกระจ่างค่านิยมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในด้านความจงรักภักดี (Loyalty) มีความซื่อสัตย์สุจริต (Honesty) มีความรับผิดชอบ (Responsibility) มีความรักสามัคคี (Unity) ของนักเรียนควรให้เวลาผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรม

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

นอกเหนือจากในเวลาเรียน ซึ่งเป็นการปลูกฝังให้ผู้เรียนได้แสดงออกซึ่งคุณธรรมจริยธรรมในชีวิตประจำวัน โดยทำร่วมกับโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย

2. ควรมีส่วนให้ผู้ปกครองกระตุ้นและสนับสนุนนักเรียนในการทำแบบฝึกกระจ่างค่านิยมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ในด้านความจงรักภักดี (Loyalty) มีความซื่อสัตย์สุจริต (Honesty) มีความรับผิดชอบ (Responsibility) มีความรักสามัคคี (Unity)

3. แบบฝึกกระจ่างค่านิยมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ในด้านความจงรักภักดี (Loyalty) มีความซื่อสัตย์สุจริต (Honesty) มีความรับผิดชอบ (Responsibility) มีความรักสามัคคี (Unity) มีบางแบบฝึกนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ค่อนข้างสับสนจึงต้องอธิบายทีละขั้นตอน และอธิบายซ้ำในกรณีของเด็กแต่ละคน

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมด้านอื่น ๆ เช่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ด้านตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ดังนี้ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ จะทำให้นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรมที่ต้องการเพื่อให้นักเรียนเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข

2. เป็นแนวทางในการพัฒนาแบบฝึกกระจ่างค่านิยมในเรื่องอื่น ๆ ต่อไป สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน การทำแบบฝึกโดยบูรณาการในกลุ่มสาระอื่น ๆ เช่น กลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาเป็นต้น

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กัญจน์ณภัค พิมพ์อ้น. 2552. **แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมจริยธรรมจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหาร** (Online). http://kunnaphuk.multiply.com/journal/item/5?&show_interstitial=1&u=%2Fjournal%2Fitem, 28 สิงหาคม 2555.

กิ่งแก้ว ศรีสาลีกุลรัตน์. 2551. **ประวัติความเป็นมาของบทเรียนสำเร็จรูป** (Online). www.gotoknow.org/blogs/posts/206241, 12 ตุลาคม 2555.

โกวิทย์ ทองอยู่. 2551. **การพัฒนาหลักสูตรการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม นักเรียนประถมศึกษาโรงเรียนบ้านชีวิทยา** (Online). www.kmlop1.net/?name=news&file=readnews&id=10, 11 ตุลาคม 2555.

ขนิษฐา แสงภักดี. 2540. **การใช้แบบฝึกหัดการเขียนสรุปความจากร้อยแก้วของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1โรงเรียนบ้านหม้อ "พัฒนานุกูล" จังหวัดสระบุรี**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ชัยพร วิชชาวุธ. 2531. "แนวคิดและพัฒนาการใหม่ในการปลูกฝังจริยธรรม." **วารสารครุศาสตร์** 11: 22-43.

ชัยเศรษฐ์ พรหมศรี. 2549. **ผู้ปกครองที่พึงประสงค์**. กรุงเทพมหานคร: กมลการพิมพ์.

ชาญชัย อาจินสมาจาร. 2540. **หลักการสอนทั่วไป**. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท.

ชุติ ปัญโญ. 2549. **การเป็นแบบอย่างที่ดีมีค่ามากกว่าคำสอน** (Online). www.gotoknow.org/blogs/posts/186708, 25 สิงหาคม 2555.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2520. **จริยธรรมของเยาวชนไทย**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2538. **ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมการวิจัยและการพัฒนาบุคลากร**. กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ถนอมศักดิ์ ชวโนวานิช. 2544. **การพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชน**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ธีระชัย ปูรณโชติ. 2539. **การสร้างบทเรียนสำเร็จรูปเส้นทางสู่อาจารย์ 3**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธีระพงษ์ กระการดี. 2551. **แบบเรียนออนไลน์ วิชาสถิติ** (Online). www.stvc.ac.th/elearning/stat/csu3.html, 15 มีนาคม 2557.

นคร ดุพงษ์. 2551. **การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมโดยใช้ชุดซีดีนิทานส่งเสริมคุณธรรมในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1** (Online). http://www.stvc.ac.th/elearning/stat/csu3.html, 1 มีนาคม 2556.

นวนละออง หงส์ภู. 2552. “การพัฒนาแบบวัดคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์สำหรับเด็กปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตหลักสี่กรุงเทพมหานคร.” **วิทยาสารกำแพงแสน** 7 (3): 17-21.

นวลนุช สีทองดี. 2540. **การสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเสริมทักษะ วิชาภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

นาตยา ปิลันธนานนท์. 2529. “การพัฒนาจริยธรรม: การทำความกระจ่างในค่านิยม.” *ใน* **เอกสารการสอนชุดจริยศึกษา หน่วยที่ 6-10**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์การพิมพ์.

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

นาตยา ภัทรแสงไทย. 2524. **ยุทธศาสตร์การสอนเพื่อพัฒนาค่านิยม**. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.

บุญชม ศรีสะอาด. 2538. **การวัดคุณลักษณะด้านจิตพิสัย** (Online). http://grad.msu.ac.th/jem/home/journal_file/49.pdf, 29 สิงหาคม 2555.

พิพัฒตา สาโรจน์. 2551. **ผลสำเร็จการใช้แผนการจัดการเรียนรู้และแบบฝึกชุดพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมโดยใช้นิทานเป็นสื่อ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3** (Online). www.kalasin3.go.th/view.php?article_id=42, 27 สิงหาคม 2555.

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ และ ประนอม รอดคำดี. 2535. "ความรู้คู่คุณธรรม." **วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย** 35: 90-104.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 2528. จริยศึกษา. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

เมธี ปิยะคุณ และ สุรชัย เลิศธนาผล. 2551. **การพัฒนาชุดฝึกอบรมแบบ e-Training เรื่อง ทักษะการสอนงานสาหรับหัวหน้างาน** (Online). www.stou.ac.th/Offices/Ord/ResearchII/Uploads/การพัฒนาชุดฝึกอบรมแบบ%20e-Training%20เรื่องทักษะการสอนงานสำหรับหัวหน้างาน.pdf, 12 ตุลาคม 2555.

ราชบัณฑิตยสถาน. 2546. **พจนานุกรมไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542**. กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คพับลิเคชั่นส์.

โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย. 2554. **ปรัชญาและวิสัยทัศน์** (Online). www.bcc.ac.th/BCC2011/BCC/BCC-History.html, 22 สิงหาคม 2555.

ลัดดา ศุขปรีดี. 2523. **เทคโนโลยีการเรียนการสอน**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์พิฆเณศ.

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วรรณพร มุมกระโทก. 2549. **รายงานการใช้สื่อประสมในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษา โรงเรียนเทศบาล 2 (วัดศรีบุรีรตนาราม)** (Online) www.lecture.cs.buu.ac.th/~twatchai/Tawatchai/MAY3054/TODO.../refnu4.doc , 4 กรกฎาคม 2555.

ศักดิ์ ระพี. 2543. “กระบวนการกระจ่างค่านิยม.” **วารสารวิชาการ** 3 (9): 26-46.

สมพงษ์ ศรีพยาต. 2553. **การพัฒนาชุดแบบฝึกการเขียนสะกดคำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6** (Online). www.thapra.lib.su.ac.th/objects/thesis/fulltext/snamcn/Sompong_Sripayat/fulltext.pdf, 12 ตุลาคม 2555.

สุทธิพร บุญส่ง. 2546**. รูปแบบการสอนเพื่อพัฒนาความรับผิดชอบของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สุนันท์ สังข์อ่อง. 2526. **สื่อการสอนและวัตกรรมทางการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.

สุรางค์ โค้วตระกูล. 2549. **จิตวิทยาการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุวิทย์ คำมูล และ อรทัย คำมูล. 2545. **21 วิธีจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด**. กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์.

องอาจ จูมสีมา. 2554. **รายงานการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านกันทรอมน้อย ด้วยวิธีการทำค่านิยมให้กระจ่าง โดยใช้ชุดพัฒนาความรับผิดชอบ** (Online). www.kroobannok.com/blog/42040, 16 สิงหาคม 2555.

อมร ไกรเทพ. 2549. **การรายงานการใช้แบบฝึกเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมเพื่อพัฒนาทักษะคณิตศาสตร์ เรื่องสัดส่วน โดยใช้เกม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2** (Online). www.kroobannok.com/blog/2578, 28 สิงหาคม 2555.

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

อรุณรัสมิ์ บำรุงจิตร. 2554. **การสร้างแบบฝึก** (Online). http://arunratbam.multiply.com/journal/item/2/2, 28 มิถุนายน 2555.

อัมราภรณ์ อายาทอง. 2552. **การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมจริยธรรม เพื่อการครองชีวิตในวัยเรียน สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

อารีย์ วาศน์อำนวย. 2545. **การพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ ตามแนวการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

Begley, P. 2001. **Values in Educational Leadership: do they really matter?** (Online). http://research.acer.edu.au/apc_monographs/1/, January 20, 2013.

Gibson, J. T. 1976. **Psychology for the Classroom**. New Jersey: Englewood Cliffs.

Lassiter, W. L. 1984. **The Impact of Selected Value Clarification Teaching Strategies on Attitudes Toward Ethnically Diverse Groups** (Online). http://search.proquest.com/pqdtsocscift/docview/03342771/previewPDF/1391F0BE59F7F759CDF/4?accountid=48250, September 10, 2012.

Lipe, D. 2008. **A Critical Analysis of Values Clarification** (Online). www.sntp.net/education/values_clar.htm, September 10, 2012.

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาคผนวก

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ถูกสัมภาษณ์

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

รายนามผู้ถูกสัมภาษณ์

1. อาจารย์เพ็ญจันทร์ วัฒนมงคล
   รองผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักเรียน โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย

2. อาจารย์วิไลวรรณ อินทรีย์
   หัวหน้าฝ่ายกิจการนักเรียน ปีการศึกษา 2555 โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย

3. อาจารย์นพคุณ อ่อนศิริ
   หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ปีการศึกษา 2555
   โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย

4. อาจารย์ปรียนาท ปัญญาโฉม
   หัวหน้าระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2555
   โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย

5. อาจารย์รุ่งนภา ทวีเชื้อ
   อาจารย์ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2555
   โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาคผนวก ข

ตัวอย่างชุดแบบฝึกปฏิบัติการการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ความจงรักภักดี

ณ โรงเรียนแห่งหนึ่งในวันศุกร์คาบสุดท้าย เป็นวิชาศิลปะครูศิลปะได้ให้นักเรียนตกแต่งการ์ดวันพ่อเพื่อส่งในชั่วโมง เด็กชายริวได้นำรูปในหลวง ไปวาดต่อเติมเล่นในลักษณะที่ไม่เหมาะสม

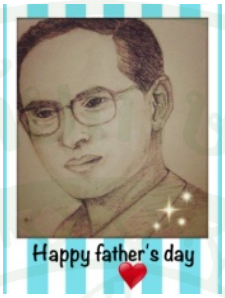

กรอบที่ 1 การกระทำของริว ควรทำหรือไม่ ..... ก. ไม่ควรทำ (ไปกรอบที่ 2) ข. ควรทำ (ไปกรอบที่ 3)
กรอบที่ 2 ใช่เลยคะการกระทำนี้ไม่ควรทำไม่เหมาะสมอย่างยิ่ง เอ๊ะ !นี่นักเรียนคิดเองหรือมีใครเคยบอกนักเรียนหรือเปล่า ก. นักเรียนคิดเอง (ไปกรอบที่ 4) ข. เคยมีคนบอก (ไปกรอบที่ 8)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ความซื่อสัตย์

เอกสารหมายเลข 1

ให้นักเรียนเขียนพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นว่ามีความซื่อสัตย์สุจริต โดยที่นักเรียนเห็นว่ามีคุณค่าและชื่นชอบในพฤติกรรมนั้นมา 5 พฤติกรรม

.....

.....

.....

.....

.....

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาคผนวก ค

ตัวอย่างแบบทดสอบประเมินผลหลังเรียน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

แบบทดสอบหลังเรียน

กา × หน้าข้อที่ถูกต้องที่สุด

ความจงรักภักดี

1. นร.กำลังเล่นฟุตบอลกับเพื่อน ๆ ทันใดนั้นเพลงสรรเสริญพระบารมีดังขึ้น นร. จะทำอย่างไร
   ก. ดูก่อน ถ้าเพื่อนเขาหยุด ยืนตรง เราก็จะทำบ้าง
   ข. ตะโกนบอกเพื่อนว่าให้หยุดเล่น ยืนตรงก่อน
   ค. เล่นต่อได้ กำลังเล่นฟุตบอลอยู่ เขาจะยกเว้นให้

2. นภาไปเข้าเฝ้าถวายพระพรในหลวงที่โรงพยาบาลทุกครั้งที่มีเวลา ถ้านักเรียนเป็นเพื่อนนภา นักเรียนรู้สึกอย่างไร
   ก. รู้สึกว่านภาทำ เพื่ออยากให้คนอื่นชม
   ข. รู้สึกอยากไปบ้างแต่ไม่มีเวลา
   ค. รู้สึกชื่นชมนภาและอยากไปเข้าเฝ้าบ้าง

3. นักเรียนเคยดูพระราชกรณียกิจของในหลวงไหม หลังจากดูแล้วนักเรียนคิดอย่างไร
   ก. ในหลวงทำงานหนักมากแต่เราทำแบบนี้ท่าจะไม่ไหวหรอก
   ข. ท่านเป็นแบบอย่างการเสียสละที่เราต้องทำตาม และชวนคนอื่นทำด้วย
   ค. ถือว่าเป็นความรู้ประเภทข่าวพระราชกรณียกิจ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาคผนวก ง

ตัวอย่างคำถามสำหรับอภิปรายหลังทำชุดแบบฝึกหัด

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เรื่องความจงรักภักดี

คำถามสำหรับการอภิปราย

1. เมื่อมีโอกาสนักเรียนจะวาดรูปล้อเลียนภาพในหลวงหรือไม่ เพราะอะไร
2. เมื่อนักเรียนเห็นเพื่อนทำ นักเรียนจะทำอย่างไร และจะพูดอะไรกับเพื่อนไหม
3. นักเรียนทำสิ่งที่นักเรียนตัดสินใจในข้อ 2 นักเรียนทำบ่อยไหมและจะชวนเพื่อนทำด้วยไหม

เรื่องความซื่อสัตย์สุจริต

คำถามสำหรับการอภิปราย

1. พฤติกรรมที่นักเรียนเห็นคุณค่ามากและได้รับเครื่องหมายมาก นักเรียนแสดงออกพฤติกรรมของนักเรียนอย่างไร

2. พฤติกรรมที่นักเรียนเห็นคุณค่ามากโดยให้ความสำคัญอันดับแรก ๆ แต่เมื่อใส่พฤติกรรมแล้วมีน้อยมากหรือไม่มีเลย นักเรียนเลือกแบบนี้ถูกต้องไหม ที่ถูกต้องควรเป็นอย่างไร

3. พฤติกรรมที่นักเรียนเห็นคุณค่าน้อยโดยให้ความสำคัญอันดับท้าย ๆ แต่ใส่เครื่องหมายพฤติกรรมมากแง่คิดที่ได้จากกรณีแบบนี้คืออะไร

4. พฤติกรรมที่เห็นคุณค่าน้อยและใส่เครื่องหมายพฤติกรรมน้อย นักเรียนลองสำรวจตนเองว่านักเรียนจะปฏิบัติอย่างไรให้มีความซื่อสัตย์มากขึ้น และถ้านักเรียนเห็นว่าการกระทำเหล่านั้นควรจะต้องทำอย่างไร

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาคผนวก จ

จดหมายขอความอนุเคราะห์

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ที่ ศธ ๐๕๑๓.๑๐๗/ว.๑๖๕

คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
๕๐ พหลโยธิน เขตจตุจักร
กทม. ๑๐๙๐๐

๒๙ มีนาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ประสานงานเก็บข้อมูลเพื่อการทำวิทยานิพนธ์

เรียน หัวหน้าฝ่ายวิชาการประถมศึกษา โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย

ด้วย นางวรินธร ไชยกาล นิสิตโครงการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ภาคพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "เรื่องการพัฒนาสปิริตบิซีซี ด้วยทฤษฎีกระจ่างค่านิยม สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย" ภายใต้การดูแลของ ดร.ศุภฤกษ์ หานาค ประธานกรรมการที่ปรึกษา และ รองศาสตราจารย์ ดร. นาตยา ปิลันธนานนท์ กรรมการที่ปรึกษา

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ประจำตัวนิสิตพิจารณาเห็นว่าหน่วยงานของท่านมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอประสานงานเก็บข้อมูลเพื่อการทำวิทยานิพนธ์ดังกล่าว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วรพิมพ์ อิระวัฒน์)
รองคณบดีฝ่ายบริหาร
รักษาราชการแทนคณบดีคณะศึกษาศาสตร์

โครงการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ภาคพิเศษ
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
โทรศัพท์ 02-579-7114 ต่อ 140

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ประวัติการศึกษาและการทำงาน

ชื่อ-นามสกุล	นางวรินธร ไชยกาล
วัน เดือน ปี ที่เกิด	20 มกราคม 2519
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	การศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
ตำแหน่งปัจจุบัน	ครูสังคมศึกษา
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย อีเมล์ vnoon@hotmail.com

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์